

Praktiska rokasgrāmata par

Eiropas procedūr as maza apmēra prasībām

piemērošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta
un Padomes 2007. gada 11. jūlija Regulu (EK) Nr. 861/2007,
ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām

Saturs

1. Ievads	6
1.1. Eiropas procedūras maza apmēra prasībām mērķis un nolūks	7
1.2. Vispārīga informācija	7
1.3. Priekšlikuma vēsturiskais un politiskais konteksts	9
1.3.1. Daunholas konference	9
1.3.2. Politiskais konteksts	10
1.4. Politikas izstrāde Eiropas procedūrai maza apmēra prasībām	10
1.4.1. Pirmie soļi priekšlikuma virzienā	10
1.4.2. Sarunas un seši principi	11
1.4.3. ES civilprocesa attīstība	12
2. Regulas piemērošanas joma	14
2.1. Regulas materiālā piemērošanas joma	15
2.1.1. Eiropas maza apmēra prasību finanšu robežvērtība	15
2.1.2. Priekšmets — monetāras un nemonetāras prasības	15
2.1.3. Priekšmets — no piemērošanas jomas izslēgtās lietas	16
2.1.4. Priekšmets — piemērošanas jomā iekļautās lietas	17
2.1.5. Civillietas un komercietas Eiropas Savienības Tiesas interpretācijā	18
2.2. Regulas ģeogrāfiskā piemērošanas joma	22
2.2.1. Vispārējā ģeogrāfiskā piemērošanas joma	22
2.2.2. Pārrobežu lietas — vispārīgi principi	22
2.3. Piemērojamība laikā	23
2.4. Attiecības ar citiem ES tiesību instrumentiem	23
2.4.1. Regula „Brisele I”	23
2.4.2. Dokumentu izsniegšanas un Pierādījumu iegūšanas regula	24
2.4.3. Eiropas izpildes rīkojuma un Eiropas maksājuma rīkojuma regula	24
2.4.4. Citi ES tiesību instrumenti	26

2.5. Attiecības ar valsts tiesību aktiem	26
2.5.1. Valsts procesuālās tiesības	26
2.5.2. Valsts materiālās tiesības	27
3. Procedūras sākums	28
3.1. Tiesa vai tiesas, kas ir kompetentas izskatīt prasību	29
3.1.1. Prasītājam prasības pieteikuma veidlapā jānorāda jurisdikcijas pamatojums	29
3.1.2. ES noteikumi par jurisdikciju	29
3.1.3. Vietējie jeb valsts noteikumi par jurisdikciju	32
3.2. Prasības pieteikuma veidlapas aizpildīšana	32
3.2.1. Prasības novērtējums	33
3.2.2. Kā rīkoties ar procentiem	33
3.3. Prasības pieteikuma iesniegšanas izmaksas	34
3.4. Prasības pieteikuma veidlapas pielikumi	34
3.5. Prasības pieteikuma veidlapas nosūtīšana tiesai	34
3.6. Valoda	35
4. Procedūra tiesā pēc prasības pieteikuma saņemšanas	36
4.1. Prasības pieteikuma veidlapas labošana vai papildināšana, ko veic prasītājs	37
4.1.1. Tiesa pārbauda prasības pieteikuma veidlapu	37
4.1.2. Tiesa informē prasītāju, ja Eiropas procedūras maza apmēra prasībām piemērošanas joma neattiecas uz prasību	37
4.1.3. Prasītājs var lūgt palīdzību prasības pieteikuma veidlapas aizpildīšanā	37
4.1.4. Tiesas pieprasījums papildināt vai labot prasības pieteikuma veidlapu	38
4.2. Prasības pieteikuma veidlapas nosūtīšana atbildētājam	38
4.2.1. Tiesa nosūta prasības pieteikuma A veidlapas kopiju un C veidlapu	38
4.2.2. Termins	38
4.2.3. Dokumentu izsniegšanas veidi	38
4.3. Atbildētāja iespējamā rīcība pēc prasības pieteikuma veidlapas saņemšanas	41
4.4. Prasības vai pretprasības summa pārsniedz robežvērtību	42
4.5. Pretprasība	42
4.6. Termins	43
4.7. Valoda	43

5. Faktu noskaidrošana	44
5.1. Tiesas pienākumi apstrīdētu prasību gadījumā	45
5.1.1. Faktu noskaidrošanā tiesa uzņemas iniciatīvu	45
5.1.2. Tiesa nosaka pierādījumu iegūšanas līdzekļus un pierādījumu veidus	45
5.2. Papildu informācija, ko tiesa pieprasa prasītājam un atbildētājam	45
5.3. Tiesa nolēmj izskatīt lietu mutiski	46
5.3.1. Tiesa lietu izskata mutiski tikai tad, ja tas ir vajadzīgs	46
5.3.2. Tiesa var atteikties izskatīt lietu mutiski	46
5.4. Pierādījumu iegūšana	46
5.5. IKT izmantošana	47
5.6. Tiesas loma	48
5.6.1. Tiesa nosaka procedūru	48
5.6.2. Tiesa informē puses par procesuāliem jautājumiem	48
5.7. Termiņi	49
6. Spriedums	50
6.1. Sprieduma pieņemšana	51
6.1.1. Aizmugurisks spriedums — vispārīgi principi	51
6.1.2. Aizmugurisks spriedums — pretprasība	51
6.2. Spriedums pēc visas informācijas saņemšanas un pierādījumu iegūšanas	51
6.2.1. Bez mutiskas lietas izskatīšanas	51
6.2.2. Pēc mutiskas lietas izskatīšanas	51
6.3. Sprieduma forma, saturs un izsniegšana	52
6.3.1. Pusēm izsniedzamiem spriedumiem jābūt rakstiskiem	52
6.3.2. Izsniedzamo spriedumu valoda	52
6.3.3. Sprieduma izsniegšana pusēm	52
6.4. Izmaksas	53
7. Sprieduma pārskatīšana un pārsūdzēšana	54
7.1. Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma pārskatīšana	55
7.1.1. Pārskatīšanas pamatojums	55
7.1.2. Pārskatīšanas iznākums	55

7.2. Pārsūdzēšana	55
7.3. Juridiska pārstāvība pārskatīšanas un pārsūdzības procesā	56
8. Sprieduma atzīšana un izpilde	58
8.1. Sprieduma atzīšana un izpilde — vispārīgi principi	59
8.1.1. <i>Exequatur</i> atcelšana	59
8.1.2. Izpildes procedūra — piemērojamie tiesību akti	59
8.2. Prasības saskaņā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām — izpildes procedūra	59
8.3. Sprieduma apliecinājuma izmantošana	60
8.3.1. D veidlapa	60
8.3.2. Apliecinājuma valoda	60
8.4. Izpildes atteikums un ierobežošana	61
8.4.1. Izpildes atteikums izņēmuma apstākļos	61
8.4.2. Sprieduma izpildes apstrīdēšanas procedūra	61
8.4.3. Izpildes atlikšana vai ierobežošana	61
8.5. Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma izpilde	62
8.5.1. Soļi ceļā uz izpildi	62
8.5.2. Izpildiestādes un izpildaģentūras	62
8.5.3. Valodas jautājumu praktiskā ietekme uz sprieduma izpildi	63
9. Nobeiguma jautājumi	64
9.1. Advokāti	65
9.1.1. Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām nav nepieciešama advokāta pārstāvība	65
9.1.2. Ar advokāta pārstāvību saistītās izmaksas	65
9.2. Informācija un palīdzība	66
9.2.1. Informācija — vispārīgi principi	66
9.2.2. Informācija un palīdzība pusēm	66
9.3. Eiropas procedūras maza apmēra prasībām, tostarp tās finanšu robežvērtības, pārskatīšana	67
9.3.1. Pārskatīšana — vispārīgi principi	67
9.3.2. Pārskatīšana — prasības summa	67
Atsauces materiāli un saites	68

PIRMĀ NODAĻA.

Ievads

1.1. Eiropas procedūras maza apmēra prasībām mērķis un nolūks

Ņemot vērā vispārīgos mērķus nodrošināt tiesu iestāžu pieejamību un ES izveidot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, Eiropas procedūras maza apmēra prasībām galvenais mērķis ir ES pārrobežu lietās vienkāršot un paātrināt maza apmēra prasību tiesvedību, tādējādi mazinot šāda veida tiesvedības izmaksas (sk. regulas 1. pantu un 1., 7., 8. un 36. apsvērumu).

Lai sasniegtu šo mērķi, procedūrā galvenā uzmanība pievērsta tiesvedības relatīvas vienkāršības panākšanai, īpaši uzsverot, ka procedūrai jābūt galvenokārt rakstiskai. Turklāt ievērojami ir nostiprināta tiesas loma — tas attiecas tiklab uz lietas virzības pārvaldību un ar prasību saistītu jautājumu risināšanu pušu starpā, kā arī uz pusēm doto iespēju izmantot procedūru, iztiekot bez juridiskām konsultācijām un ar tām saistītajiem izdevumiem.

Procedūra ir pieejama, lai to izmantotu ne vien atsevišķas personas vai patērētāju grupas, kam tā varētu būt īpaši piemērota, bet arī mazi uzņēmumi, kam uzņēmējdarbības gaitā nākas risināt pārrobežu strīdus. Procedūras mērķis nodrošināt ātru tiesvedību jāsasniedz, ievērojot konkrētos termiņus, kas noteikti attiecībā uz dažādiem procedūras posmiem. Svarīgs mērķis ir arī izmaksu mazināšana, un tiesai ir uzlikts pienākums nodrošināt, lai atlīdzināmās izmaksas nebūtu nesamērīgas salīdzinājumā ar prasības summu.

1.2. Vispārīga informācija

Vienas no galvenajām pastāvīgajām bažām, kas izteiktas par civiltiesu sistēmu darbību, jo īpaši saistībā ar vienkāršo iedzīvotāju iespēju piekļūt tiesām un censties panākt prasību izskatīšanu ātri un bez vajadzības tērēt lielas naudas summas par juridiskām konsultācijām, attiecas uz maza apmēra prasību jomu, jo īpaši uz gadījumiem, kad privātpersonas ierosina prasības pret uzņēmumiem vai citām privātpersonām, jo šādās reizēs iztērētais laiks, pūles un izmaksas bieži var izrādīties pārlielu nesamērīgi salīdzinājumā ar prasības summu.

Lai risinātu šo jautājumu, daudzās ES dalībvalstu tiesību sistēmās ir izstrādātas īpašas procedūras, ko raksturo centieni vienkāršot un paātrināt šādu indivīdu vai mazu uzņēmumu ierosinātu prasību izskatīšanu un mazināt tiesvedības izmaksas⁽¹⁾. Daudzām no šīm procedūrām ir vairākas kopējas iezīmes, piemēram, atlīdzināmo izmaksu ierobežojumi, prasību izskatīšana bez advokāta klātbūtnes, pierādījumu iegūšanas noteikumu vienkāršošana un kopumā lielākas atbildības uzticēšana tiesām, lai tās pārvaldītu lietas un panāktu ātru risinājumu, kas ir vai nu nolēmums, vai pušu vienošanās.

⁽¹⁾ Dalībvalstu maza apmēra prasību procedūru dažu tipiskāko iezīmju apraksts ir atrodams Zaļajā grāmatā COM (2002) 746 galīgā redakcija; sk. 1.4.1. punktu un 8. zemsvītras piezīmi.

Bažas, kuru dēļ dalībvalstu tiesību sistēmās ir īstenotas šādas iniciatīvas, vēl jo vairāk pastiprinās, ja maza apmēra prasības tiek iesniegtas pārrobežu lietās Eiropas Savienībā, ņemot vērā papildu problēmas, kas pavada šādas situācijas, kad ārvalstu tiesas piemēro svešus tiesību aktus un procedūras un tiesvedībā jāizmanto dažādas valodas.

1.3. Priekšlikuma vēsturiskais un politiskais konteksts

1.3.1. Daunholas konference⁽²⁾

Ņemot vērā iepriekšējā punktā minētās problēmas, bija tikai loģiski ierosināt sākotnēju iniciatīvu, lai izpētītu iespēju izveidot īpašu Eiropas līmeņa procedūru patērētāju prasību un maza apmēra prasību izskatīšanai. Apvienotās Karalistes prezidentūras laikā 1998. gada pirmajā pusē Anglijā notika konference, kurā risinājās diskusijas par iespēju izveidot Eiropas procedūru patērētāju prasību un citu maza apmēra prasību izskatīšanai.

Konferencē piedalījās ievērojams skaits ekspertu no dažādām EK dalībvalstīm, kā arī Eiropas iestāžu pārstāvji, kas tika iepazīstināti ar dažāda veida procedūrām, kuras izmanto tiklab Eiropā, kā citur pasaulē⁽³⁾. Konferences dalībnieki kopumā bija vienprātis, ka īpašas procedūras izstrāde patērētāju prasībām un citām maza apmēra prasībām varētu pozitīvi ietekmēt tiesvedību EK, jo īpaši ņemot vērā iedzīvotāju pieaugošo mobilitāti un pārrobežu tirdzniecību, kā arī acīmredzamās grūtības, ar kādām indivīdiem un maziem uzņēmumiem nākas saskarties, cenšoties šādu prasību gadījumos panākt tiesisko aizsardzību.

⁽²⁾ Konference notika 1998. gada 22. un 23. jūnijā Daunholā (*Down Hall*), Hetfildhītā, Hertfordšīrā. Atsauce uz šo konferenci un tās ziņojumu ir atrodama Zaļās grāmatas 59. un 60. lpp. un 185. zemsvītras piezīme.

⁽³⁾ Piemēram, delegātiem bija interesanti uzzināt par procedūrām maza apmēra prasībām Singapūrā, kur tās notiek tiešsaistē, un Lisabonā, kur tās izmanto maza apmēra patērētāju prasību izskatīšanai, tostarp dažu pārrobežu prasību gadījumos starp Portugāli un Spāniju.

1.3.2. Politiskais konteksts

Pēc Amsterdamas līguma spēkā stāšanās izskanēja vairāki politiski paziņojumi, no kuriem svarīgākie atrodami secinājumos, kas tika pieņemti pēc Tamperes samita — pirmās reizes, kad EK valdību vadītāji tikās, lai apspriestu tiesiskuma jautājumus⁽⁴⁾. Paziņojumiem sekoja Tamperes secinājumu īstenošanai veicamo pasākumu programma⁽⁵⁾, kas vēlāk tika izvērstā Hāgas programmā⁽⁶⁾.

⁽⁴⁾ Sk. 4. apsvērumu un secinājumu 30. un 34. punktu, ar kuriem var iepazīties http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm un kuros attiecībā uz maza apmēra prasībām ir teikts: 30. punktā — „Eiropadome aicina Padomi, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumiem, izstrādāt minimālus standartus, kas nodrošina (...) īpašus vienotus procesuālus noteikumus, lai maza apmēra prasībās un patērētāju prasībās vienkāršotu un paātrinātu pārrobežu tiesvedību (...)”, un 34. punktā — „Civiltiesās Eiropadome aicina Komisiju izstrādāt priekšlikumu, lai turpinātu samazināt starppasākumus, kas joprojām jāveic, lai lēmums vai spriedums attiecībā uz maza apmēra prasībām pieteikuma saņēmējvalstī tiktu atzīts un izpildīts. Pirmām kārtām šīs starpprocedūras būtu jāatceļ sadaļās attiecībā uz maza apmēra patērētāju prasībām jeb komercietu prasībām (...)”.

⁽⁵⁾ Sk. 1.B.4. punktu programmā, kas publicēta Oficiālajā Vēstnesī, 15.1.2001., C 12/1, 4. lpp.; sk. arī 5. apsvērumu.

⁽⁶⁾ Sk. 3.4.2. punktu programmā, kas publicēta Oficiālajā Vēstnesī, 3.3.2005., C 53/1, 53. lpp.

1.4. Politikas izstrāde Eiropas procedūrai maza apmēra prasībām

1.4.1. Pirmie soļi priekšlikuma virzienā

Eiropas Komisija 2000. gadā uzņēmās iniciatīvu, izstrādājot anketu, lai izpētītu procedūru maza apmēra prasībām faktisko pieejamību EK dalībvalstīs⁽⁷⁾. Šai iniciatīvai sekoja Zaļā grāmata, kura tika publicēta, ņemot vērā ar Amsterdamas līgumu veiktos grozījumus EK līgumā un Tamperes secinājumus, un kurā bija iekļauti dažādi ierosinājumi par iespējamo rīcību, lai izpildītu jau pieņemtās politiskās saistības, īpaši uzsverot vajadzību pēc vienkāršotas procedūras maza apmēra prasībām, lai palīdzētu nodrošināt tiesu iestāžu pieejamību personām, kas vēlas iesniegt šādas prasības. Zaļajā grāmatā bija ietverti arī jautājumi, kas attiecās uz iespējamu iniciatīvu izveidot Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru⁽⁸⁾. Atbildes bija jāiesniedz līdz 2003. gada 31. maijam, un, pamatojoties uz savāktu informāciju, Komisija, kas jau agrāk bija sagatavojusi priekšlikumu Eiropas maksājuma rīkojuma procedūrai⁽⁹⁾, 2005. gada martā nāca klajā ar regulas priekšlikumu⁽¹⁰⁾.

⁽⁷⁾ Sk. Zaļās grāmatas 8. lappusē, 2. zemsvītras piezīmē minēto *Evelyne Serverin* ziņojumu, kura nosaukums ir „*Des Procedures de Traitement judiciaire des demandes de faible importance etc.*” un kuru 2001. gadā publicējis *Cachan*.

⁽⁸⁾ Zaļā grāmata COM(2002) 746 galīgā redakcija; publicēta 2002. gada 20. decembrī; Zaļā grāmata ir minēta 6. apsvērumā.

⁽⁹⁾ COM(2004) 173 galīgā redakcija, publicēts 2004. gada 25. maijā.

⁽¹⁰⁾ COM(2005) 87 galīgā redakcija, publicēts 2005. gada 15. martā.

1.4.2. Sarunas un seši principi

Tā kā bija panākta vispārēja politiska vienošanās par to, ka pārrobežu lietu izskatīšanai kā alternatīvu dalībvalstu procedūrām būtu vēlams izstrādāt Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, sarunu dalībnieki varēja pievērsties procedūras būtībai. Viens no lielākajiem klupšanas akmeņiem izrādījās finanšu robežvērtības noteikšana, t. i., izpratne par to, kas ir maza apmēra prasība, — dažas dalībvalstis vēlējās noteikt samērā zemu robežvērtību, bet citas gribēja, lai robežvērtība būtu tāda, kas ļautu izskatīt lielāko daļu patērētāju prasību. Eiropas Parlamenta un Padomes diskusijās šajā jautājumā galu galā tika panākts kompromiss.

Svarīgs pagrieziena punkts Padomes diskusijās bija brīdis, kad tieslietu ministri pieņēma vairākus principus, kam bija jākļūst tiklab par sarunu, kā pašas procedūras pamatu. Šie principi ir atrodami 2005. gada novembrī ministriem iesniegtajā prezidentvalsts dokumentā⁽¹¹⁾, un tie ir šādi:

- Eiropas procedūrai maza apmēra prasībām pamatā būtu jābūt rakstiskai procedūrai, sk. 5. panta 1. punktu un 14. apsvērumu;
- lieta būtu jāizskata mutiski, ja tiesa uzskata, ka tas ir vajadzīgs;

- lai nodrošinātu, ka procedūra ir paātrināta un efektīva, konkrētiem tās posmiem būtu jānosaka termiņi;
- lai atvieglotu lietu izskatīšanu un pierādījumu iegūšanu, būtu jāveicina moderno komunikācijas tehnoloģiju izmantošana, sk. 8. pantu un 9. panta 1. punktu;
- juridiskai pārstāvībai nebūtu jābūt obligātai, sk. 10. pantu;
- tiesai būtu jānodrošina, lai no zaudējušās puses piedzenamās izmaksas būtu samērīgas, ņemot vērā prasības summu, sk. 16. pantu.

Kā redzams regulas tekstā, iepriekš minētie principi ir pieņemti un veido svarīgu procedūras pamatu.

⁽¹¹⁾ Prezidentvalsts 2005. gada 29. novembra paziņojums Padomei Nr. 15054/05; JUSTCIV 221/CODEC 1107.

1.4.3. ES civilprocesa attīstība

1.4.3.1. *Exequatur* atcelšana⁽¹²⁾

Jau pašā sarunu sākumā par maza apmēra prasību regulu tika apstiprināts vēl viens princips, proti, gadījumos, kad kādā dalībvalstī saskaņā ar procedūru pieņemts spriedums jāizpilda citā dalībvalstī, tas būtu jāatzīst un jāizpilda, nepiemērojot starppasākumus, tādējādi nodrošinot iespēju piedzīt prasījumus bez vajadzības piemērot tiesu starpprocedūras. Tas ir būtisks solis uz priekšu ES civilprocedūru attīstībā civiltiesību jomā. Šis temats ir sīkāk iztirzāts šīs rokasgrāmatas 2.4.1.2. un 8.1.1. punktā.

1.4.3.2. Maza apmēra prasību regula attiecībā pret Eiropas maksājuma rīkojuma (*EOP*) un Eiropas izpildes rīkojuma (*EEO*) regulu⁽¹³⁾

Maza apmēra prasību regula sekoja divām citām regulām, kurās starppasākumi bija atcelti, proti, regulai⁽¹⁴⁾, ar kuru tika izveidota pirmā patiesā Eiropas civilprocedūra — Eiropas maksājuma rīkojuma (*EOP*) procedūra — un pirms kuras savukārt bija pieņemta Eiropas izpildes rīkojuma (*EEO*) regula⁽¹⁵⁾. Eiropas maksājuma rīkojuma un Eiropas izpildes rīkojuma gadījumā *exequatur* atcelšana bija saistīta ar nosacījumu par dažu garantiju ievērošanu attiecībā uz procedūru norisi tiesā, kas pieņem spriedumu saskaņā ar šiem instrumentiem. Tās jāapstiprina atbilstoši iestādei šim nolūkam paredzētā apliecinājumā.

⁽¹³⁾ Sk. arī 3. apsvērumu un šīs rokasgrāmatas 2.4.3. punktu.

⁽¹⁴⁾ Regula (EK) Nr. 1896/2006.

⁽¹⁵⁾ Regula (EK) Nr. 805/2004.

⁽¹²⁾ Sk. 20. panta 1. punktu un 30. apsvērumu.

1.4.3.3. *Savstarpējas atzīšanas princips*

Trīs regulas, no kurām katrai ir sava piemērošanas joma, kopā ņemot, ir būtisks solis spriedumu savstarpējas atzīšanas principa civilietās praktiskajā attīstībā — šā principa galvenais mērķis ir vienkāršot un paātrināt kreditoru tiesību atzīšanu un īstenošanu pāri Eiropas Savienības dalībvalstu robežām. Šajā ziņā tās palīdz Eiropas Savienībā veidot patiesu tiesiskuma telpu, veicina spriedumu apriti ES un tādējādi sniedz ieguldījumu vienotā tirgus īstenošanā.

OTRĀ NODAĻA.

Regulas piemērošanas joma

2.1. Regulas materiālā piemērošanas joma

Regulā ir paredzēti divi Eiropas procedūras maza apmēra prasībām (ESCP) materiālās piemērošanas jomas elementi, proti, saskaņā ar procedūru iesniedzamo prasību finanšu robežvērtība un prasības priekšmets. Principā piemērošanas joma ietver visas prasības, uz kuru priekšmetu attiecas vispārējais apzīmējums „civillietas un komercietas”, taču ar vairākiem ierobežojumiem un izņēmumiem. Izteicienu „civillietas un komercietas” Eiropas Savienības Tiesa ir interpretējusi plaši.

2.1.1. Eiropas maza apmēra prasību finanšu robežvērtība

2.1.1.1. Maksimālais apmērs

Prasībām, ko var izskatīt, piemērojot Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, atšķirībā no Eiropas izpildes rīkojuma un Eiropas maksājuma rīkojuma procedūras ir noteikts maksimālais apmērs, kas pašlaik ir EUR 2000, bet tas nozīmē, ka prasības, kuru vērtība pārsniedz šo summu, ir izslēgtas no procedūras piemērošanas jomas. Maksimālais apmērs ir noteikts daudzās dalībvalstīs, un tas šādās procedūrās nav nekas neparasts, taču robežvērtību diapazons ir visai plašs ne vien dažādās valstīs, bet pat vienas valsts teritorijā, kā, piemēram, Apvienotās Karalistes gadījumā.

2.1.1.2. Prasības summas pamats

Svarīgs aspekts ir pamats, kas jāizmanto, lai saskaņā ar regulu noteiktu prasības summu, un tas ir aprakstīts 2. panta 1. punktā. Pirmkārt, summu nosaka dienā, kad tiesa vai tribunāls, kam ir jurisdikcija izskatīt prasību, saņem prasības pieteikumu. Otrkārt, summu aprēķina, neņemot vērā procentus, kas tiek pieprasīti par pamatprasības summu, izdevumus un izmaksātas summas, ko varētu pieskaitīt prasījumam. Šis izņēmums neizslēdz, piemēram, pamatprasību, kas attiecas vienīgi uz jau atmaksāta parāda procentu maksājumiem⁽¹⁶⁾.

2.1.2. Priekšmets — monetāras un nemonetāras prasības

Atšķirībā no Eiropas maksājuma rīkojuma procedūras, kas attiecas tikai uz monetārām prasībām, saskaņā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām izskatāmas prasības var būt arī nemonetāras, un tas ir paredzēts prasības pieteikuma veidlapas 7. daļā (norādījumus par veidlapas aizpildīšanu sk. 3.2. punktā). Nemonetāras prasības gadījumā prasītājs var, piemēram, pieprasīt rīkojumu, lai novērstu tādus civiltiesību pārkāpumus kā īpašuma robežu pārkāpšana vai īpašuma bojāšana, vai censties panākt, piemēram, preču piegādes saistību vai citu līgumsaistību izpildi. Ja prasība ir nemonetāra, jānorāda aprēķinātā

⁽¹⁶⁾ Sk. 4.5. punktu par pretprasības vērtības ietekmi, nosakot, vai prasība atbilst vai neatbilst regulas piemērošanas jomai.

prasības summa, kas nepārsniedz Eiropas procedūrai maza apmēra prasībām noteikto finanšu robežvērtību.

2.1.3. Priekšmets — no piemērošanas jomas izslēgtās lietas

2.1.3.1. Vispārēji izņēmumi

Saskaņā ar regulu dažas lietas ir skaidri izslēgtas no Eiropas procedūras maza apmēra prasībām materiālās piemērošanas jomas, lai gan citādi varētu uzskatīt, ka tās ietilpst „civillietu un komerclietu” lokā. Regulā ir precizēts, ka tā neattiecas uz nodokļu, muitas un administratīvām lietām, kā arī uz valstu atbildību par darbību vai bezdarbību, īstenojot publisku varu (*acta iure imperii*). Ja prasība attiecas uz šādiem no piemērošanas jomas izslēgtiem jautājumiem, tiesa, kas saņem prasību, parasti pēc savas ierosmes to noraida kā tādu, uz kuru neattiecas Eiropas procedūras maza apmēra prasībām piemērošanas joma.

2.1.3.2. Konkrēti izņēmumi saskaņā ar 2. panta 2. punktu

Regulā turklāt ir precizēts, ka to nepiemēro dažām citām konkrētām lietām, lai gan varētu uzskatīt, ka uz tām ir attiecināms jēdziens „civillietas un komercietas”. Šie 2. panta 2. punktā minētie izņēmumi, kas ir plašāki un nav gluži tādi paši kā Eiropas izpildes rīkojuma un Eiropas maksājuma rīkojuma regulā paredzētie izņēmumi, ir norādīti ierāmējumā.

Regulu nepiemēro lietām par:

- a) fizisku personu statusu vai tiesībspēju un rīcībspēju;
- b) īpašumtiesībām, ko rada laulības, uzturēšanas, testamentu un mantošanas tiesiskās attiecības;
- c) bankrotiem, tiesvedību saistībā ar maksātnespējīgu uzņēmēj sabiedrību vai citu juridisku personu likvidāciju, tiesas rīkojumiem, mierizlīgumiem un līdzigām procedūrām;
- d) sociālo nodrošinājumu;
- e) šķīrējtiesām;
- f) darba tiesībām;
- g) nekustama īpašuma īri, izņemot naudas prasījumus;
- h) privātās dzīves neaizskaramības un ar to saistītu tiesību pārkāpumiem, arī goda un cieņas aizskaršanu.

2.1.4. Priekšmets — piemērošanas jomā iekļautās lietas

2.1.4.1. Civillietas un komercietas — vispārīgi principi

Tematiskā ziņā Eiropas procedūras maza apmēra prasībām materiālā piemērošanas joma pirmām kārtām ietver lietas, ko uzskata par *civillietām un komercietām*. Kā norādīts 2. panta 1. punktā, saskaņā ar regulu šā jēdziena nozīme nav atkarīga ne no tā, kāda tiesa vai tribunāls ir iesaistīts prasības izskatīšanā, ne no dalībvalstu tiesību normām. Jāsaprot arī, ka tā atbilst šo vārdu autonomajai interpretācijai, kas izmantota citos ES tiesību instrumentos, tostarp Regulā „Brisele I” un Eiropas izpildes rīkojuma un Eiropas maksājuma rīkojuma regulā.

2.1.4.2. Jēdziena „civillietas un komercietas” nozīme

Šis izteiciens regulā nav definēts, taču parasti saprot, ka civillietas, no vienas puses, un publisko tiesību lietas, no otras puses, ir nošķirtas, un Eiropas Savienības Tiesa ir pieņēmusi vairākus spriedumus, kuros ir noteikts šīs nošķiršanas apmērs un sekas dažādu tiesību instrumentu kontekstā. Neraugoties uz šo nošķiršanu, Eiropas Savienības Tiesa ir paudusi viedokli, ka dažas publisko tiesību lietas tomēr būtu uzskatāmas par tādām, kas atbilst jēdziena „civillietas un komercietas” nozīmei. Zināmā mērā tas atkarīgs no lēmumiem, ko Eiropas Savienības Tiesa pieņēmusi, interpretējot citus tiesību instrumentus, jo īpaši Regulu „Brisele I” un tās priekšgājēju Briseles konvenciju. Plašāku informāciju par šiem nolēmumiem sk. 2.1.5. punktā.

2.1.5. Civillietas un komercietas Eiropas Savienības Tiesas interpretācijā

2.1.5.1. Autonoma nozīme

Eiropas Savienības Tiesa vairākos spriedumos ir paudusi viedokli, ka, lai nodrošinātu no attiecīgajiem tiesību instrumentiem izrietošo tiesību un pienākumu vienlīdzīgu un vienveidīgu piemērošanu, terminu „civillietas un komercietas” nevar interpretēt, atsaucoties tikai uz vienu tiesību sistēmu, bet tam jāpiešķir autonoma nozīme, kas izriet no attiecīgo ES tiesību aktu mērķiem un sistēmas un vispārējiem principiem, uz kuriem pamatojas valstu tiesību sistēmu kopums. Eiropas Savienības Tiesa ir vispārīgi atzinusi, ka, lemjot par to, vai strīdam ir civils un komerciāls raksturs, būtiski ir divi elementi:

- strīda priekšmets un līdz ar to tiesvedības pamats un veids;
- puses un viņu attiecību veids.

Piemēru par Eiropas Savienības Tiesas argumentāciju šajā jautājumā sk. spriedumā lietā *Apostolides pret Orams* ⁽¹⁷⁾, kurā Tiesas nostāja ir apkopota šādi:

„(..) jāatgādina, ka, lai pēc iespējas nodrošinātu tiesību un pienākumu, kas dalībvalstīm un ieinteresētajām personām izriet no Regulas Nr. 44/2001, vienlīdzību un vienveidību, jēdziens „civillietas un komercietas” nav jāinterpretē kā vienkārša atsauce uz vienas vai otras attiecīgās valsts tiesībām. Minētais jēdziens „civillietas un komercietas” ir jāuzskata par autonomu jēdzienu, kurš jāinterpretē, atsaucoties, pirmkārt, uz minētās regulas mērķiem un sistēmu un, otrkārt, uz vispārējiem principiem, kas izriet no visām valstu tiesību sistēmām. Jēdziena „civillietas un komercietas” autonomas interpretācijas rezultātā daži tiesu nolēmumi tiek izslēgti no Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomas tādu elementu dēļ, kuri raksturo juridiskās attiecības starp lietas dalībniekiem vai tiesvedības priekšmetu (..)”.

⁽¹⁷⁾ Sk. 2009. gada spriedumu lietā C-420/07, Krājums, I-3571. lpp., jo īpaši 41. un 42. punktu, kurā Tiesa atsaucas, *inter alia*, uz 1976. gada spriedumu lietā C-29/76 *LTU Lufttransport Unternehmen GmbH & Co KG pret Eurocontrol, Recueil*, 1541. lpp. un nesenāko 2007. gada spriedumu lietā C-292/05 *Lechoritou pret Dimisiotis Omospondikis Dimokratias tis Germanias*, Krājums, I-1519. lpp.

2.1.5.2. Tiesvedība, kurā iesaistītas valsts iestādes

Attiecībā uz tiesvedību, kurā iesaistītas valsts iestādes, Tiesa ir norādījusi, ka lieta nav „civillietā vai komercietā”, ja tā attiecas uz strīdu starp valsts iestādi un privātpersonu un valsts iestāde ir rīkojusies, īstenojot publisku varu. Tāpēc Tiesa ir nošķīrusi publiskās varas aktus (*acta iure imperii*), uz kuriem Eiropas procedūras maza apmēra prasībām izpratnē jēdziens „civillietas vai komercietas” neattiecas, un privāttiesiskus aktus (*acta iure gestionis*), kuri parasti ir komerciāla rakstura darbības, ko veic valsts, un kuri ir iekļauti šajā jēdzienā. Tiesa ir komentējusi šo jautājumu arī spriedumā lietā *Apostolides*⁽¹⁸⁾:

„(..) Tiesa ir uzskatījusi, ka, lai gan noteiktas tiesvedības starp valsts iestādi un privāttiesību subjektu var ietilpt minētajā jēdzienā, tas tā nav gadījumā, ja valsts iestāde rīkojas, īstenojot publisko varu (..). Ja kāds lietas dalībnieks īsteno publisko varu, izmantojot plašas pilnvaras salīdzinājumā ar tiesību normām, kas piemērojamas attiecībām starp privātpersonām, tad tas izslēdz šādu lietu no civillietu un komercietu kategorijas (..)”.

2.1.5.3. Eiropas Savienības Tiesas spriedumi, kas ilustrē lietu nošķiršanu

Praksē ne vienmēr ir viegli nošķirt lietas, kas nav iekļautas jēdzienā „civillietas un komercietas”, un lietas, kas tajā ir iekļautas. Tiesa ir analizējusi šo jautājumu vairākās konkrētās lietās, kuru piemēri ir sniegti ierāmējumā nākamajās lappusēs.

⁽¹⁸⁾ Sk. 17. zemsvirtras piezīmi.

Daži Tiesas spriedumi, kas ilustrē lietu nošķiršanu

Prasības, ko Tiesa ir atzinusi par civilprasībām un komercprasībām

Lieta C-172/91 *Sonntag* pret *Waidmann* (*Recueil*, 1993, I-1963. lpp.): prasība, kas pēc būtības ir civilprasība un attiecas uz kompensāciju par miesas bojājumiem, kuri personai nodarīti noziedzīgā nodarījumā. Tiesvedība neietilpst jēdziena „civillietas vai komercietas” jomā, ja kaitējuma nodarītājs jāuzskata par valsts iestādi, kas rīkojusies, īstenojot publisku varu (šajā gadījumā Tiesa neuzskatīja, ka skolotājs, kas uzraudzīja skolēnus, „rīkojās, īstenojot publisku varu”).

Lieta C-167/00 *Verein für Konsumenteninformation* pret *Karl Heinz Henkel* (*Recueil*, 2002, I-8111. lpp.): prasība, ko preventīvi iesniegusi patērētāju tiesību aizsardzības organizācija, lai nepieļautu, ka tirgotājs līgumos ar privātpersonām izmanto negodīgus līguma noteikumus.

Lieta C-271/00 *Gemeente Steenbergen* pret *Baten* (*Recueil*, 2002, I-10489. lpp.): prasība saskaņā ar regresa tiesībām, ar kuru valsts iestāde vēlas no privāttiesību subjekta piedzīt naudas līdzekļus, ko tā izmaksājusi sociālās palīdzības veidā šīs personas šķirtajam laulātajam un bērnam, ja šādas prasības iesniegšanas pamats un detalizēti noteikumi ietverti vispārējos tiesību aktos, kas attiecas uz uzturēšanas saistībām. Ja prasība saskaņā ar regresa tiesībām

pamatojas uz tiesību normām, ar kurām likumdevējs valsts iestādei piešķir īpašas prerogatīvas, nevar uzskatīt, ka šāda prasība ietilpst civillietu kategorijā.

Lieta C-266/01 *Préservatrice foncière TIARD* pret *Nīderlandi* (*Recueil*, 2003, I-4867. lpp.): valsts prasība, lai persona, kas ir privāttiesību subjekts, izpildītu privāttiesību galvojuma līgumu, kas noslēgts, lai atļautu trešai personai iesniegt šīs valsts prasīto un noteikto galvojumu, ja saskaņā ar galvojuma līgumu tiesiskās attiecības starp kreditoru un galvotāju neatbilst situācijai, kad valsts izmanto plašas pilnvaras salīdzinājumā ar tiesību normām, kas piemērojamas attiecībām starp privātpersonām.

Lieta C-265/02 *Frahuil SA* pret *Assitalia* (*Recueil*, 2004, I-1543. lpp.): prasība, kas kā tiesiskā subrogācija ierosināta pret importētāju, kurš nebija nomaksājis muitas nodevas galvotājam, kas minētās nodevas bija nomaksājis muitas iestādēm, pildot galvojuma līgumu, saskaņā ar kuru tas bija apņēmies galvot muitas iestādēm minēto nodevu, kas jānomaksā ekspeditoram, kurš sākotnēji bija saņēmis galvenā parādnieka rīkojumu nomaksāt parādu, ir jāuzskata par atbilstošu jēdzienam „civillietas un komercietas”.

Lieta *Apostolides* (sk. iepriekš): prasība par tāda rīkojuma atzīšanu un izpildi, kurā piespriests maksāt zaudējumu atlīdzību par prettiesisku zemes īpašuma valdījumu, tā nodošanu un atjaunošanu sākotnējā

izskatā, kā arī jebkādu prettiesisku darbību izbeigšanu, ja pamata lietā pastāv strīds starp privātpersonām un prasība nav vērsta pret kāda lietas dalībnieka rīcību vai procesiem, ar ko tiek īstenota publiska vara, bet gan pret privātpersonu veiktām darbībām.

Lieta 406/09 *Realchemie Nederland BV* pret *Bayer CropScience AG*, ([2011]): prasība par tāda rīkojuma atzīšanu un izpildi, kurā piespriests maksāt naudas sodu, lai panāktu, ka tiek ievērots civillietā vai komerc lietā pieņemts spriedums, proti, spriedums lietā par pārkāpumu, kas aizskar intelektuālā īpašuma tiesības, kuru īpašnieks privāto tiesību attiecībās ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību.

Prasības, ko Tiesa nav atzinusi par civilprasībām un komercprasībām

Lieta *LTU Lufttransport Unternehmen GmbH & Co KG* pret *Eurocontrol* (sk. iepriekš): ar starptautisku līgumu izveidotas valsts iestādes prasība piedzīt no privātpersonas maksu par tās aprīkojuma un pakalpojumu izmantošanu, ņemot vērā, ka šāda izmantošana bija obligāta un maksa bija noteikta vienpusēji.

Lieta C-814/79 *Niederlande* pret *Rüffer* (*Recueil*, 1980, 3807. lpp.): valsts iestādes, kas, īstenojot publisku varu, pilda publisko ūdensceļu policijas pienākumus, prasība pret kuģa īpašnieku par izmaksu piedziņu, kas radušās, aizvācot no ūdensceļiem sadursmē cietuša kuģa vraku.

Lieta *Lechoritou* pret *Dimosiotis Omospondikis Dimokratias tis Germanias* ⁽¹⁹⁾ (sk. iepriekš): karalaika masu slepkavībās bojāgājušo un izdzīvojušo personu pārstāvju prasība pret attiecīgo valsti par kaitējuma atlīdzināšanu saistībā ar tās bruņoto spēku darbībām.

⁽¹⁹⁾ Sk. 17. zemspītras piezīmi.

2.2. Regulas ģeogrāfiskā piemērošanas joma

2.2.1. Vispārējā ģeogrāfiskā piemērošanas joma

Regulu par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām piemēro visās ES dalībvalstīs, izņemot Dāniju.

2.2.2. Pārrobežu lietas — vispārīgi principi

Eiropas procedūra maza apmēra prasībām attiecas vienīgi uz lietām, kas definētas kā pārrobežu lietas, t. i., tādas, kurās vismaz vienai pusei domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir citā dalībvalstī, nevis tajā, kur atrodas tiesa vai tribunāls, kas izskata prasību (definīciju sk. 3. panta 1. punktā). Saskaņā ar 3. panta 3. punktu, nosakot, vai lieta ir pārrobežu lieta, noteicošais aspekts ir diena, kurā prasības pieteikuma veidlapa saņemta kompetentajā tiesā vai tribunālā. Jāievēro, ka šā nosacījuma faktiskais pamats jānorāda prasības pieteikuma A veidlapas 5. punktā.

2.2.2.1. Prasītāji no trešām valstīm

Ņemot vērā pārrobežu lietu definīciju un Regulas „Brisele I” jurisdikcijas noteikumu ietekmi, dažos gadījumos Eiropas procedūru maza apmēra prasībām pret atbildētājiem, kuru domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir ES, var izmantot prasītāji, kuru domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir trešā valstī. Tas var notikt, ja atbildētāja domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir citā dalībvalstī, nevis tajā, kur atrodas kompetentā tiesa, jo tad šī puse neatrodas tajā pašā valstī, kur atrodas tiesa, un ir ievēroti 3. panta 1. punkta nosacījumi.

2.2.2.2. Atbildētāji no trešām valstīm

Arī prasītāji, kuru domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir citā ES dalībvalstī, nevis tajā, kur atrodas kompetentā tiesa, saskaņā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām var iesniegt prasību pret atbildētājiem, kuru domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir ārpus ES. Tiesa, kura atrodas ES, šādos gadījumos var uzņemties jurisdikciju saskaņā ar pamatojumu, kas izklāstīts attiecīgā ES tiesību instrumentā, piemēram, Regulā „Brisele I”.

2.3. Piemērojamība laikā

Regula par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām tiek piemērota visās ES dalībvalstīs, izņemot Dāniju, no 2009. gada 1. janvāra. Taču prasību saskaņā ar procedūru var iesniegt arī tad, ja tā attiecas uz notikumiem pirms šīs dienas, ar noteikumu, ka nav beidzies prasības pamatā esošo saistību noilguma termiņš un saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem nav noilgušas tiesības vērsties tiesā.

2.4. Attiecības ar citiem ES tiesību instrumentiem

2.4.1. Regula „Brisele I”⁽²⁰⁾

2.4.1.1. Jurisdikcijas noteikumi

Regulā par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām nav noteikumu par jurisdikciju, tāpēc, lai dažādu ES dalībvalstu starpā un attiecībā uz trešām valstīm noteiktu tiesu un tribunālu kompetenci, jāizmanto Regulā „Brisele I” paredzētie noteikumi. Plašāku skaidrojumu par šo jautājumu saistībā ar Eiropas procedūras maza apmēra prasībām darbību sk. 3.1.1. punktā nodaļā par procedūras sākumu.

⁽²⁰⁾ Sk. Padomes 2000. gada 22. decembra Regulu Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās („Brisele I”), OV L 12, 16.1.2001., 1. lpp.. Šī regula ir pārskatīta, pamatojoties uz Eiropas Komisijas priekšlikumu, bet priekšlikums vēl jāapstiprina Padomei un Eiropas Parlamentam

2.4.1.2. Spriedumu atzīšana un izpilde

Viens no Eiropas procedūras maza apmēra prasībām svarīgākajiem aspektiem ir *exequatur* atcelšana⁽²¹⁾, kas nozīmē, ka saskaņā ar procedūru pieņemts spriedums tiek atzīts un to var izpildīt citā ES dalībvalstī un sprieduma turētājam nav jāiegūst izpildāmības deklarācija, kas tiek prasīta saskaņā ar Regulas „Brisele I” noteikumiem par spriedumu atzīšanu un izpildi. Regulā ir paredzēta atsevišķa izpildes procedūra, kas aprakstīta šīs rokasgrāmatas 8.2. punktā šim tematam veltītajā nodaļā. Jāievēro, ka Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemtu spriedumu izpildei vēl var izmantot Regulas „Brisele I” noteikumus par spriedumu atzīšanu un attiecīgās procedūras izvēle ir tās personas ziņā, kurai labvēlīgs spriedums pieņemts.

⁽²¹⁾ Šajā kontekstā izteiciens „*exequatur* atcelšana” nozīmē, ka vairs netiek piemēroti Regulā „Brisele I” paredzētie starppasākumi, jo īpaši prasība par izpildāmības deklarācijas iegūšanu. Pēc Regulas 1215/2012 (jaunās Regulas „Brisele I”) pieņemšanas no 2015. gada 10. janvāra *exequatur* procedūra tiks atcelta attiecībā uz spriedumiem, kas ietilpst tās piemērošanas jomā.

2.4.2. Dokumentu izsniegšanas⁽²²⁾ un Pierādījumu iegūšanas regula

Abas šīs regulas ir piemērojamas Eiropas procedūrai maza apmēra prasībām, ņemot vērā, ka tās vispārīgi attiecas uz civilprasībām gadījumos, kad no vienas ES dalībvalsts uz citu dalībvalsti jānosūta dokumenti un vienā ES dalībvalstī jāiegūst pierādījumi no citas dalībvalsts. Taču regulā ir iekļauti daži noteikumi, kas attiecas tiklab uz dokumentu izsniegšanu, kā uz pierādījumu iegūšanu un kam ir priekšroka salīdzinājumā ar citu tiesību instrumentu vispārīgajiem noteikumiem. Tajā ir iekļauti arī daži noteikumi par dokumentu izsniegšanu, kas ir pārņemti no regulas, ar kuru izveido Eiropas izpildes rīkojumu, un kam arī ir priekšroka salīdzinājumā ar Dokumentu izsniegšanas regulas noteikumiem, ciktāl tie ir atšķirīgi.

2.4.3. Eiropas izpildes rīkojuma un Eiropas maksājuma rīkojuma regula

2.4.3.1. Līdzības un atšķirības salīdzinājumā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām

Abas šīs regulas zināmā mērā var grupēt kopā ar regulu par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, jo tām ir kopīgi daži pamatelementi, piemēram, vienkāršoti noteikumi par atzīšanu un izpildi, atceļot *exequatur*, un noteikumi par attiecīgajās procedūrās pieņemtu lēmumu un izsniegtu apliecinājumu pārskatīšanu gadījumos, kad nav ievēroti daži obligāti standarti. Tātad līdzās iepriekšējā punktā minētajiem noteikumiem par dokumentu izsniegšanu regulā par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām ir pārņemti arī daži Eiropas izpildes rīkojuma regulas noteikumi par lēmumu pārskatīšanu, attiecinot tos uz Eiropas procedūru maza apmēra prasībām.

Vēl viena iezīme, kas ir kopīga visām trim regulām, ir principa par spriedumu savstarpēju atzīšanu civillietās ieviešana praksē. To galvenais mērķis ir pārrobežu lietās vienkāršot un paātrināt kreditoru tiesību atzīšanu un ievērošanu Eiropas Savienībā. Šajā ziņā tās sekmē gan patiesas tiesiskuma telpas izveidi Eiropas Savienībā, gan vienotā tirgus īstenošanu. Regulām ir atšķirīga piemērošanas joma — ne visas no tām var izmantot katrā pārrobežu civillietā.

⁽²²⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1393/2007 par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komercietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs (OV L 324, 10.12.2007., 79. lpp) un Padomes Regula (EK) Nr. 1206/2001 par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās un komercietās (OV L 174, 27.6.2001., 1. lpp.).

Turklāt jāievēro, ka, lai gan starp trim regulām ir līdzības, pastāv arī kāda ļoti svarīga atšķirība. Eiropas procedūra maza apmēra prasībām atšķirībā no Eiropas izpildes rīkojuma un Eiropas maksājuma rīkojuma procedūras attiecas tiklab uz apstrīdētiem, kā neapstrīdētiem prasījumiem. Tāpēc potenciāliem prasītājiem jau sākumā jāizlemj, kura no procedūrām viņiem būtu vispiemērotākā, bet tas ļoti lielā mērā ir atkarīgs no katras lietas faktiskajiem apstākļiem, jo īpaši no tā, vai ir ticams, ka prasība tiks apstrīdēta, un, protams, arī no attiecīgās prasības summas.

2.4.3.2. Eiropas izpildes rīkojuma, Eiropas maksājuma rīkojuma un Eiropas procedūras maza apmēra prasībām izmantošanas salīdzinājums

Eiropas izpildes rīkojums ir piemērots tikai tad, ja jāizpilda spriedums lietā par neapstrīdētu prasījumu, tiesas izlīguma gadījumos vai gadījumos, kad pienākumi ir paredzēti publiskā aktā, kas izpildāms izcelsmes dalībvalstī. Eiropas izpildes rīkojuma regulā ir noteikts, kas saskaņā ar to ir lieta par neapstrīdētu prasījumu, — principā tā ir lieta par prasījumu, ko parādnieks nekad nav apstrīdējis, un kurā spriedums tiek pieņemts *in absentia* jeb aizmuguriski, vai par prasījumu, ko parādnieks sākotnēji ir apstrīdējis, bet vēlāk no apstrīdēšanas atteicies.

Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra ir īpaši piemērota, ja prasītājs vēlas panākt neapstrīdēta prasījuma izpildi, — prasītājam jāiesniedz pieteikums tiesai, kas pēc tā atzišanas par pieņemamu izdod rīkojumu un nodod to atbildētājam, kurš var iesniegt paziņojumu par iebildumu,

bet turpmāka tiesvedība saskaņā ar Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru nav paredzēta, jo gadījumā, ja atbildētājs vienkārši iebilst pret rīkojuma izdošanu, lietas izskatīšanu saskaņā ar Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru izbeidz un tiesvedību turpina atbilstoši parasta civilprocesa noteikumiem; ja atbildētājs pēc rīkojuma izsniegšanas pret to neiebilst, prasītājs var veikt maksājuma saņemšanai vajadzīgos izpildes pasākumus. Šī procedūra ir īpaši piemērota prasītājiem, kam jāatgūst daudzi prasījumi, piemēram, energoapgādes un līdzīgiem uzņēmumiem, kuri vēlas piedzīt parādu no klientiem, kas nemaksā par saņemtajiem pakalpojumiem.

Lai gan Eiropas izpildes rīkojuma un Eiropas maksājuma rīkojuma piemērošanas joma ir līdzīga, tie atšķiras tādā ziņā, ka ar Eiropas izpildes rīkojumu tiek apstiprināts, ka saskaņā ar vienas dalībvalsts procedūru pieņemts lēmums ir izpildāms citā dalībvalstī, bet Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra ir atsevišķa ES procedūra, ko visās dalībvalstīs lielos vilcienos īsteno vienādi. Kreditoriem jāizlemj, kuru no šīm procedūrām izmantot, lai piedzītu neapstrīdētu prasījumu vai prasījumu, kas visticamāk netiks apstrīdēts. Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra ir īpaši piemērota kreditoriem, kas vēlas piedzīt prasījumus vairākās dalībvalstīs, jo viņiem jāiepazīstas tikai ar vienu procedūru, nevis attiecīgo dalībvalstu tiesību sistēmās paredzētajām dažādajām procedūrām.

Eiropas procedūra maza apmēra prasībām atšķiras no abām pārējām procedūrām ar to, ka tā attiecas tiklab uz apstrīdētiem, kā

neapstrīdētiem prasījumiem, kuru summa nepārsniedz EUR 2000, tāpēc šo procedūru var izmantot pārrobežu lietās, kurās tiek apstrīdēts šāda apmēra prasījums. Ja prasītājs uzskata, ka prasība netiks apstrīdēta, piemērotāka var būt Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra, kas ir vienīgā īpašā atsevišķā ES procedūra, kuru var izmantot pārrobežu tiesvedībā, ja prasības summa pārsniedz EUR 2000.

2.4.4. Citi ES tiesību instrumenti

Jāatceras, ka regulas materiālās piemērošanas jomas dēļ uz prasībām saskaņā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām katrs savā izpratnē attiecas dažādi ES tiesību instrumenti. Kā divus piemērus var minēt Regulu „Roma I” un Regulu „Roma II” par tiesību aktiem, kas piemērojami attiecīgi līgumsaistībām un ārpuslīgumiskām saistībām. Vienā no šīm regulām paredzētie noteikumi noteiks, kādi tiesību akti ir piemērojami konkrētai prasībai saskaņā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, tieši tāpat kā prasībām saskaņā ar jebkuru citu procedūru.

Saistībā ar prasībām, kas celtas saskaņā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, jāievēro arī, ka atkarībā no konkrētās prasības priekšmeta var būt arī citi ES tiesību instrumenti, kas var attiekties uz šo priekšmetu. Piemēram, uz prasību var attiekties ES patērētāju tiesību aizsardzības tiesību aktu piemērošanas joma, tāpēc prasības apstrīdēšanas gadījumā pušu tiesības un pienākumus var ietekmēt šo tiesību aktu noteikumi.

2.5. Attiecības ar valsts tiesību aktiem

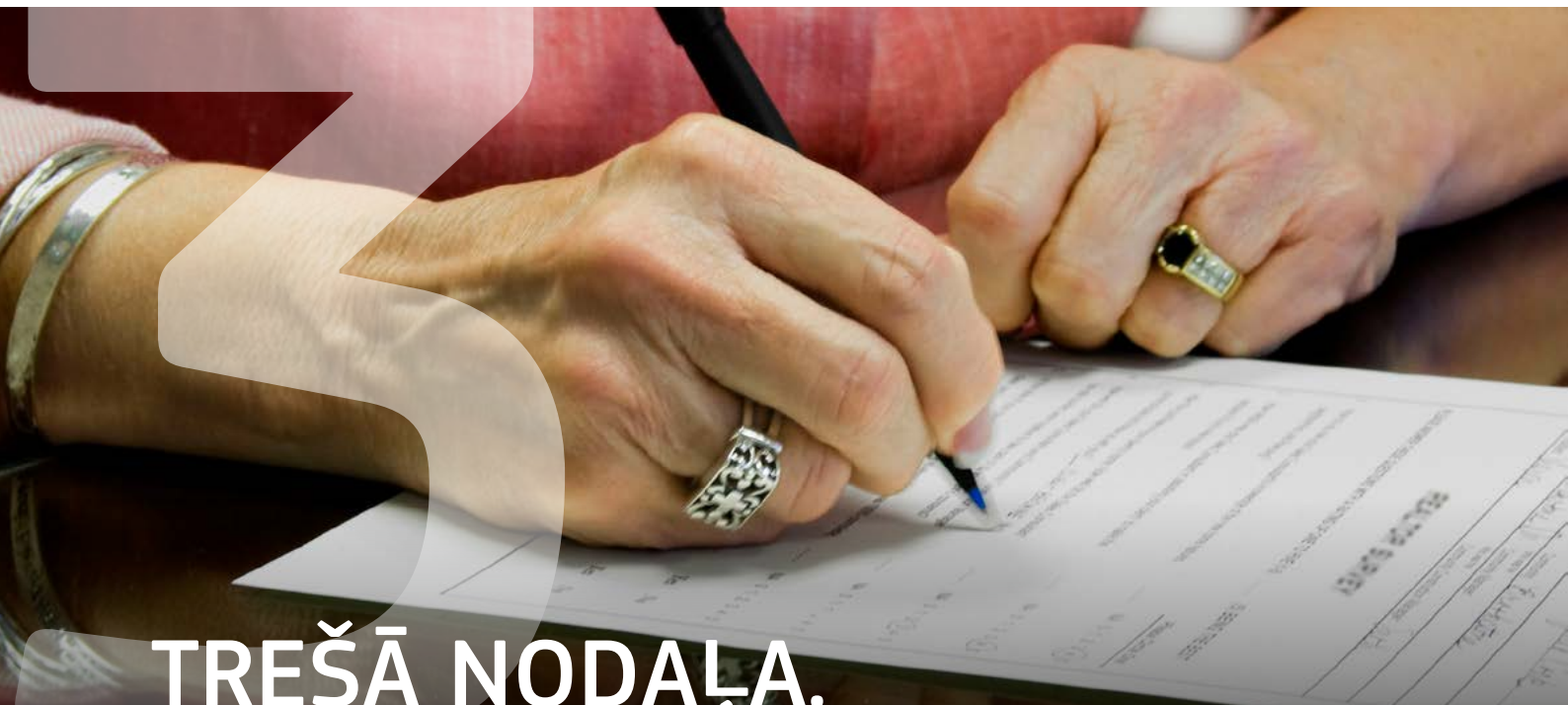
2.5.1. Valsts procesuālās tiesības

Valsts tiesību aktiem Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām ir divējāda loma. Pirmkārt, attiecībā uz pašu procedūru regulā ir skaidri norādīts, ka saskaņā ar regulas noteikumiem Eiropas procedūras maza apmēra prasībām pamatā ir tās dalībvalsts procesuālie tiesību akti, kurā notiek procedūra. Turklāt regulā ir īpaši noteikts, ka dažos konkrētos procedūras posmos jāpiemēro valsts tiesību akti, piemēram, dalībvalstīm jānorāda, vai saskaņā ar to procesuālo tiesību noteikumiem ir iespējams iesniegt pārsūdzību par Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemtu spriedumu, un valsts tiesību akti jāpiemēro gadījumos, kad pretpasība ir lielāka par Eiropas maza apmēra prasības finanšu robežvērtību⁽²³⁾. Otrkārt, valsts procesuālo tiesību noteikumi jāpiemēro, ņemot vērā procedūras mērķus, kā minēts regulas 7. apsvērumā. Jāatceras ne vien tas, ka valsts procesuālo tiesību noteikumu piemērošana nedrīkstētu būt pretrunā Eiropas procedūrai maza apmēra prasībām, bet arī tas, ka šie noteikumi būtu jāpiemēro tā, lai palīdzētu sasniegt Eiropas procedūras maza apmēra prasībām mērķus.

⁽²³⁾ Sk. 9.2. punktu, kur norādīts, kāda informācija par valsts procesuālajām tiesībām jāsniedz saistībā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām.

2.5.2. Valsts materiālās tiesības

Neatkarīgi no šīs vispārīgās procesuālās situācijas attiecībā uz katras prasības priekšmetu visticamāk būs jāpiemēro valsts materiālās tiesību normas. Taču atkarībā no tā, kādi tiesību akti jāpiemēro saskaņā ar spēkā esošo tiesību instrumentu attiecīgajiem noteikumiem, piemērojamie tiesību akti var nebūt tās dalībvalsts tiesību akti, kurā atrodas tiesa vai tribunāls, kas sācis izskatīt lietu.

TREŠĀ NODAĻA.

Procedūras sākums

3.1. Tiesa vai tiesas, kas ir kompetentas izskatīt prasību

Tā kā saskaņā ar regulas 11. pantu dalībvalstīm ir pienākums nodrošināt, lai pusēm būtu pieejama praktiska palīdzība veidlapu aizpildīšanā, šādai palīdzībai prasības pieteikuma veidlapu un citu veidlapu aizpildīšanā būtu jābūt pieejamai visās dalībvalstīs.

3.1.1. Prasītājam prasības pieteikuma veidlapā jānorāda jurisdikcijas pamatojums

Noteikumiem, kas nosaka, kurai tiesai vai tribunālam ir nosūtāma prasība izskatīšanai Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām, jābūt pieejamiem tiklab ES, kā dalībvalstu līmenī. Kompetence dalībvalstu tiesu un tribunālu starpā ir sadalīta saskaņā ar ES noteikumiem par jurisdikciju, bet katrā dalībvalstī vietējie valsts noteikumi nosaka, kurai tiesai vai tiesām ir iesniedzamas Eiropas maza apmēra prasības. Prasītājiem šis ir svarīgs jautājums, jo saskaņā ar regulas 4. panta 1. punktu prasības pieteikuma veidlapa jāiesniedz tiesā vai tribunālā, kam ir jurisdikcija un kas ir kompetents izskatīt prasību par attiecīgo priekšmetu. Tātad prasītājam jāaizpilda prasības pieteikuma veidlapas 4. daļa, norādot izraudzītās jurisdikcijas pamatojumu, un visās dalībvalstīs būtu jābūt pieejamai praktiskai palīdzībai veidlapu aizpildīšanā, jo saskaņā ar regulas 11. pantu dalībvalstīm ir jānodrošina, lai pusēm būtu pieejama palīdzība prasības pieteikuma veidlapas un citu veidlapu aizpildīšanā.

3.1.2. ES noteikumi par jurisdikciju

Piemērojamie noteikumi ir Regulas „Brisele I” noteikumi. Tas nozīmē, ka, lai noteiktu, kurā tiesā prasība jāiesniedz, vispirms jāizvērtē, kurš noteikums vai noteikumi par jurisdikciju attiecas uz strīdu, kas ir prasības pamatā. Piemērojamais noteikums vai noteikumi ir atkarīgi no katra gadījuma konkrētajiem faktiem, un viena no pamata atšķirībām ir, vai prasība izriet no līgumsaistībām vai ārpuslīgumiskām saistībām, piemēram, saistībām, kas radušās atbildētāja vainas vai nolaidības dēļ, kuras rezultātā prasītājam ir nodarīti zaudējumi, miesas bojājumi vai kaitējums.

Lai potenciāls prasītājs varētu precīzi noteikt, kurai tiesai vai tiesām ir piekritīga Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām izskatāma lieta, viņam jābūt iespējai piekļūt informācijai par dalībvalstu jurisdikcijas noteikumiem. Daudzām dalībvalstīm ir tīmekļa vietnes, kur pieejama šī informācija. Turklāt saskaņā ar regulu dalībvalstīm ir pienākums darīt zināmu Eiropas Komisijai, kurām tiesām vai tribunāliem ir jurisdikcija izskatīt lietas Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām, bet Komisijai šī informācija savukārt jānodrošina pieejama sabiedrībai.

Lai iepazītos ar šo informāciju, ar Eiropas e-tiesiskuma portāla starpniecību jāapmeklē Eiropas Tiesiskās sadarbības atlanta tīmekļa vietne, kurā ir sniegta informācija par dalībvalstu iekšējiem tiesību aktiem⁽²⁴⁾.

3.1.2.1. Jurisdikcija lietās, kurās iesaistīti patērētāji

Regulā „Brisele I” ir paredzēti īpaši jurisdikcijas noteikumi, kas attiecas uz lietām, kurās iesaistīti patērētāji. Patērētājs ir definēts kā persona, kas rīkojas nolūkos, kuri nav saistīti ar komercdarbību. Patērētājam ir īpaši svarīgi zināt, kuri ir saskaņā ar Regulu „Brisele I” piemērojami noteikumi, lai noteiktu jurisdikciju, piemēram, gadījumos, kad patērētājs ir iesniedzis prasību pret uzņēmumu. Dažos apstākļos patērētājam var būt tiesības iesniegt prasību tiesā, kas atrodas dalībvalstī, kurā ir patērētāja domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta, un kam ir jurisdikcija izskatīt Eiropas maza apmēra prasības saskaņā ar vietējiem valsts noteikumiem. Daudzos gadījumos tā būs tiesa, kas atrodas patērētāja dzīvesvietas pilsētā. Tas ir svarīgi arī cita veida lietās, kurās iesaistīti patērētāji, tostarp gadījumos, kad prasību ir cēlis uzņēmums pret patērētāju, viens patērētājs pret otru patērētāju vai viens uzņēmums pret otru uzņēmumu.

3.1.2.2. Jurisdikcijas noteikumi attiecībā uz patērētāju līgumiem Regulā „Brisele I”

Regulas „Brisele I” 15.–17. pantā ir iekļauti speciāli noteikumi par jurisdikciju patērētāju līgumos. Šie noteikumi neaizstāj citus regulas noteikumus, bet sniedz patērētājiem papildu izvēles iespēju attiecībā uz prasību iesniegšanu.

Ja līgums attiecas uz šādām lietām:

- preču tirdzniecību ar nomaksu pa daļām;
- uz aizdevumu vai cita veida kredītu, kas atmaksājams pa daļām;
- patērētājs to ir noslēdzis ar uzņēmumu, kas veic komercdarbību patērētāja domicila dalībvalstī vai ar visiem līdzekļiem, piemēram, reklāmu, novirza komercdarbību uz patērētāja domicila dalībvalsti,

patērētājs var ierosināt tiesvedību saskaņā ar līgumu:

- tās dalībvalsts tiesās, kurā ir uzņēmuma domicils; vai
- patērētāja domicila vietas tiesās,

bet uzņēmums saskaņā ar līgumu var ierosināt tiesvedību pret patērētāju tikai patērētāja domicila vietas tiesās. Pretprasību abos gadījumos var iesniegt tiesā, kurā izskata pamatprasību.

⁽²⁴⁾ Šīs rokasgrāmatas beigās ir atrodamas saites uz e-tiesiskuma portālu un atlanta tīmekļa vietni.

Šos jurisdikcijas noteikumus nav iespējams grozīt saskaņā ar vienošanos starp patērētāju un uzņēmumu, izņemot šādos gadījumos:

- vienošanos noslēdz pēc strīda, kas ir prasības priekšmets, rašanās;
- vienošanās ļauj patērētājam celt prasību citās tiesās, nevis noteikumos norādītajās; vai
- vienošanās ir noslēgta starp patērētāju un uzņēmumu, kuru abu domicils ir tajā pašā dalībvalstī un kuri saskaņā ar vienošanos nodod jurisdikciju attiecīgās dalībvalsts tiesām, ar nosacījumu, ka vienošanās nav pretrunā attiecīgās valsts tiesību aktiem.

Piezīmes

1. Ja līgums, no kura izriet prasība, ir noslēgts starp patērētāju un uzņēmumu, kura domicils nav tajā pašā dalībvalstī, kur patērētājam, bet kuram ir filiāle, aģentūra vai cita struktūra kādā no dalībvalstīm, un strīds ir radies filiāles, aģentūras vai struktūras darbības dēļ, uzskata, ka uzņēmuma domicils ir tajā pašā dalībvalstī, kur patērētāja domicils.

2. Speciālie noteikumi par patērētāju līgumiem vispārīgi neattiecas uz transporta līgumiem, izņemot līgumus, kas paredz apvienot ceļošanu un izmitināšanu par kopīgu cenu, kā tas ir, piemēram, komplekso brīvdienu gadījumā.

3.1.3. Vietējie jeb valsts noteikumi par jurisdikciju

Kad prasītājs ir noskaidrojis, kurš vai kuri ir saskaņā ar Regulu „Brisele I” piemērojamie noteikumi un kuras ir attiecīgās dalībvalsts vai dalībvalstu kompetentās tiesas, viņam jānoskaidro, kurā tiesā būtu iesniedzama prasība izskatīšanai Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām, un šajā nolūkā jāiepazīstas arī ar tās dalībvalsts tiesību normām, kuras tiesas vai tribunāli ir kompetenti saskaņā ar ES noteikumiem, lai uzzinātu, kurai tiesai vai tiesām saskaņā ar vietējiem valsts tiesību aktiem ir piekritīgas Eiropas maza apmēra prasības. Tā kā šis jautājums ES līmenī netiek regulēts, situācija dažādās dalībvalstīs atšķiras.

Dalībvalstīs, kurās ir valsts procedūra maza apmēra prasībām vai līdzīga procedūra, jurisdikcija Eiropas maza apmēra prasību lietās bieži mēdz būt tām pašām tiesām vai tribunāliem, kam ir piekritīgas valsts procedūrā izskatāmas lietas. Citās dalībvalstīs ir īpaši noteikumi, lai noteiktu, kurā tiesā vai tribunālā jāiesniedz Eiropas maza apmēra prasība, un dažās dalībvalstīs atkarībā no prasības priekšmeta ir vairākas iespējas.

Viss iepriekš teiktais nozīmē, ka ir vajadzīgas norādes uz informācijas avotiem par dalībvalstu iekšējiem noteikumiem. Daudzām dalībvalstīm ir tīmekļa vietnes, kur pieejama šī informācija, un arī saskaņā ar regulu par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām dalībvalstīm ir pienākums informēt Eiropas Komisiju, kas savukārt šo informāciju publicē.

Lai iepazītos ar šo papildu informāciju, ar Eiropas e-tiesiskuma portāla starpniecību jāapmeklē Eiropas Tiesiskās sadarbības atlanta tīmekļa vietne, kurā ir publicēta atjaunināta informācija par dalībvalstu iekšējiem tiesību aktiem ⁽²⁵⁾.

3.2. Prasības pieteikuma veidlapas aizpildīšana

Šajā rokasgrāmatā jau iepriekš ir minēts, ka Eiropas procedūra maza apmēra prasībām pamatā ir rakstiska procedūra. Tāpēc procedūra jāsāk, aizpildot regulā paredzēto prasības pieteikuma veidlapu, kas ir regulas I pielikumā atrodamā A veidlapa. Saskaņā ar regulas 4. panta 5. punktu dalībvalstīm ir pienākums nodrošināt, lai visās tiesās un tribunālos, kuros var sākt Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, prasības pieteikuma veidlapa būtu pieejama. Turklāt saskaņā ar 11. pantu dalībvalstīm jānodrošina, lai pusēm būtu pieejama palīdzība veidlapu aizpildīšanā. Šīs rokasgrāmatas beigās ir atrodama saite uz prasības pieteikuma veidlapas elektroniskajām versijām visās ES oficiālajās valodās. Prasības pieteikuma veidlapā ir iekļauti sīki norādījumi par tās aizpildīšanu, kas prasītājam būtu rūpīgi jāievēro. Taču divi ar veidlapas aizpildīšanu saistīti aspekti ir pelnījuši īpašu uzmanību, proti, prasības novērtējums un jautājums par to, kā rīkoties ar prasījuma summas procentiem.

⁽²⁵⁾ Šīs rokasgrāmatas beigās ir atrodamas saites uz e-tiesiskuma portālu un atlanta tīmekļa vietni.

3.2.1. Prasības novērtējums

3.2.1.1. Prasības izklāsts

Prasības pamatojuma un summas novērtējums ir vajadzīgs, lai aizpildītu A veidlapas 8. daļu „*Informācija par prasību*”, kurā jāizklāsta prasība, un noteiktu, vai prasības summa faktiski atbilst Eiropas procedūras maza apmēra prasībām finanšu robežvērtībai. Prasības izklāstā ir ļoti svarīgi pēc iespējas precīzāk norādīt katru atsevišķo prasības elementu un tā pamatojumu, ņemot vērā, ka atbildētājs var censties prasību apstrīdēt. Prasības faktiskajam pamatojumam, kas jāsniedz prasības pieteikuma veidlapas 8. ailē, jāpievieno tik daudz rakstisku materiālu, lai tiesa, saņemot prasības pieteikumu, varētu pārliecināties par prasības summu, prasības pamatojumu un prasību apliecinošajiem pierādījumiem. Ja tas netiek izdarīts, pastāv risks, ka tiesa var prasību noraidīt kā nepamatotu vai vismaz pieprasīt, lai prasītājs sniedz papildu informāciju, bet tas prasa laiku un aizkavē procedūru.

3.2.1.2. Prasības summa

Attiecībā uz prasības summu jāievēro, ka finanšu robežvērtību piemēro, neņemot vērā izdevumus, izmaksātas summas un procentus, ko varētu pieskaitīt pamatprasībai. Ja pamatprasību veido vairāki elementi, tie jānorāda atsevišķi, bet, ja visu elementu kopējā vērtība pārsniedz finanšu robežvērtību, prasība neietilpst Eiropas procedūras maza apmēra prasībām piemērošanas jomā⁽²⁶⁾.

3.2.2. Kā rīkoties ar procentiem

Lai gan prasības novērtējumā neņem vērā pieprasīto procentu summu, veidlapas 7. ailes 7.4. punktā tomēr ir jānorāda procentu apmērs vai likme un pamats, saskaņā ar kuru ir uzkrāti vai uzkrājas pamatprasības procenti. Ja pamatprasības pamatā ir procentu maksājumu piedziņa, tas jānorāda 7.1. punktā, un prasības summu šādā gadījumā nosaka, pamatojoties uz šiem maksājumiem, kas veido pamatprasību, lai gan ir tie procenti. Kā piemēru varētu minēt situāciju, kad pamatprasība attiecas uz tāda aizdevuma procentu maksājumiem, kura pamatsummu atbildētājs jau ir atmaksājis.

⁽²⁶⁾ Jāievēro, ka finanšu robežvērtība tiks pārskatīta un var nepalikāt EUR 2000 apmērā.

3.3. Prasības pieteikuma iesniegšanas izmaksas

Lielākajā daļā dalībvalstu tiesas iekasē nodevu par Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām izskatāmas prasības pieteikuma pieņemšanu un neizskata prasību, kamēr nodeva nav samaksāta. Tas nozīmē, ka prasītājam vispirms jānoskaidro, vai tiesa, kurā jāiesniedz prasības pieteikums, t. i., tiesa, kam saskaņā ar ES un valsts noteikumiem ir jurisdikcija, liek maksāt nodevu par prasības pieteikuma iesniegšanu. Ja nodeva jāmaksā, prasītājam jānoskaidro tās apmērs un maksāšanas kārtība. Arī šo informāciju var iegūt, apmeklējot vietējās tīmekļa vietnes un Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla/atlanta vietni (sk. 3.1.2. punktu). Katrā ziņā nodevas nomaksas veids ir jānorāda prasības pieteikuma veidlapas 6. ailē, kur norādītas dažādas maksāšanas iespējas.

3.4. Prasības pieteikuma veidlapas pielikumi

Tā kā Eiropas procedūra maza apmēra prasībām pamatā ir iecerēta kā rakstiska procedūra, kopā ar prasības pieteikuma veidlapu dokumentāru pierādījumu veidā jāiesniedz visi nepieciešamie apliecinājuma materiāli. Šie materiāli ir vajadzīgi, lai apstiprinātu prasības summu, prasības pamatojumu un pierādījumus, kam jābūt tādiem, lai tos varētu izmantot prasības apstrīdēšanas gadījumā,

ņemot vērā, ka Eiropas procedūra maza apmēra prasībām attiecas tiklab uz apstrīdētiem, kā neapstrīdētiem prasījumiem. Visi šie noteikumi ir izklāstīti regulas 4. panta 1. punktā un prasības pieteikuma veidlapas 8. daļā. Lai gan tiesa prasītājam var lūgt papildu informāciju (sk. 5.2. punktu), jāievēro, ka gadījumā, ja ar prasības pieteikuma veidlapai pievienoto informāciju kopā ar pieteikuma veidlapā sniegtajām ziņām nepietiek, lai pamatotu prasību, pastāv risks, ka tiesa prasību var noraidīt, tāpēc ir vēlams kopā ar prasības pieteikuma veidlapu iesniegt visu attiecīgo informāciju, neaizmirstot, ka var būt vajadzīgs tulkojums, kas var sadārdzināt izmaksas.

3.5. Prasības pieteikuma veidlapas nosūtīšana tiesai

Regulas 4. panta 1. punktā ir skaidri norādīts, ka prasības pieteikuma veidlapu var iesniegt, nosūtot pa pastu vai izmantojot citus komunikācijas līdzekļus, piemēram, faksu vai e-pastu, kas ir pieņemami dalībvalstij, kurā sāk Eiropas procedūru maza apmēra prasībām. Tāpēc prasītājam jāzina, kādi komunikācijas līdzekļi ir pieņemami tiesai, kurai jāiesniedz prasības pieteikuma veidlapa, lai varētu sākt procedūru. Šo jautājumu risina saskaņā ar dalībvalstu procedūrām, tāpēc informācijai par attiecīgo procedūru būtu jābūt pieejamai tāpat kā informācijai par citām dalībvalstu procedūrām.

Prasītājiem rūpīgi jānoskaidro, kādus apliecinājuma materiālus un kādā veidā tiesa vēlas saņemt, — jo īpaši tas attiecas uz dokumentiem un citiem materiāliem, ko varētu izmantot kā pierādījumus. Tiesas var nepieņemt skenētas vai citādi izgatavotas dokumentu kopijas un, rīkojoties atbilstoši attiecīgās dalībvalsts pierādījumu iegūšanas noteikumiem, var pieprasīt oriģinālus. Tāpēc jāņem vērā, ka atkarībā no konkrētās nostājas šajā jautājumā var gadīties, ka arī tad, ja tiesa pieņem elektroniski nosūtītu prasības pieteikuma veidlapu, apliecinājuma materiālus elektroniski nosūtīt nav iespējams, tāpēc prasības pieteikuma veidlapas un dokumentāro materiālu nosūtīšanai loģiskāk būtu izvēlēties citus tiesai pieņemamus līdzekļus⁽²⁷⁾.

⁽²⁷⁾ Lai arī dažas tiesas ir gatavas pieņemt prasības pieteikuma veidlapas elektroniski (un šādu tiesu skaits varētu palielināties), tomēr jāšaubās, vai šīs tiesas būs gatavas elektroniski pieņemt pieteikumam pievienotos dokumentāros materiālus; regulā nekas neliedz tiesām pieņemt elektroniski visus dokumentus, tāpēc jācer, ka ar laiku tiesu nostāja šajā ziņā mainīsies, jo tas palīdzētu sasniegt Eiropas procedūras maza apmēra prasībām galveno mērķi — panākt, lai procedūra būtu vienkārša un ātra un tās izmantošana būtu saistīta ar salīdzinoši zemām izmaksām.

3.6. Valoda

Saskaņā ar 6. panta 1. punktu prasības pieteikuma veidlapa jāiesniedz valodā, ko izmanto tiesa vai tribunāls, un tas attiecas arī uz prasības pieteikuma veidlapas 8.2. punktā norādāmo apliecinājo dokumentu aprakstu. Attiecībā uz citām veidlapām un dokumentiem sk. arī 4.7. punktu. Jāraugās, lai dalībvalstīs, kur ir vairākas oficiālās valodas, izvēlētos atbilstošo valodu. Dažas dalībvalstis ir gatavas pieņemt prasību pieteikumus valodās, kas nav to oficiālās valodas⁽²⁸⁾. Jāievēro arī, ka atbildētājam var būt tiesības nepieņemt prasības pieteikuma veidlapu un dokumentus, ja nav ievērotas attiecīgās valodas prasības, kas attiecas uz dokumentu izsniegšanu (sīkāku skaidrojumu sk. 4.2. punktā un 32. zemsvītras piezīmē). Jāievēro, ka gadījumā, ja saskaņā ar 6. panta 3. punktu ir vajadzīgs tulkojums, par tulkojuma nodrošināšanu ir atbildīga un tulkošanas izmaksas sedz puse, kurai tiesa likusi nodrošināt tulkojumu. Tas pats attiecas uz gadījumiem, kad kāda puse atsakās pieņemt dokumentus, jo tie nav pareizajā valodā, kā norādīts 6. panta 3. punktā.

⁽²⁸⁾ Informācija par izmantojamām un atļautām valodām ir pieejama arī dalībvalstu tīmekļa vietnēs un Eiropas Tiesiskās sadarbības atlanta/tīkla vietnē.

CETURTĀ NODAĻA.

Procedūra tiesā pēc prasības
pieteikuma saņemšanas

4.1. Prasības pieteikuma veidlapas labošana vai papildināšana, ko veic prasītājs

4.1.1. Tiesa pārbauda prasības pieteikuma veidlapu

Pēc prasības pieteikuma veidlapas un apliecinājo materiālu saņemšanas un pirms dokumentu izsniegšanas atbildētājam tiesai vispirms jāpārbauda, vai veidlapa ir pareizi aizpildīta saskaņā ar regulas prasībām. Ja veidlapa nav pareizi aizpildīta un ja tiesa uzreiz neatzīst prasību par nepamatotu vai pilnīgi nepieņemamu (tādā gadījumā tiesa var prasību noraidīt), tā var lūgt, lai prasītājs papildina vai labo pieteikuma veidlapu vai iesniedz papildu informāciju vai dokumentus. Tas paredzēts 4. panta 4. punktā.

4.1.2. Tiesa informē prasītāju, ja Eiropas procedūras maza apmēra prasībām piemērošanas joma neattiecas uz prasību

Ja prasība ir pareizi izklāstīta un labi pamatota, taču saskaņā ar tiesas viedokli tomēr neietilpst Eiropas procedūras maza apmēra prasībām piemērošanas jomā, jo, piemēram, attiecas uz priekšmetu, kas nevar būt Eiropas maza apmēra prasības pamatā, vai prasības summa pārsniedz Eiropas maza apmēra prasībām noteikto finanšu robežvērtību, tiesai

saskaņā ar regulas 4. panta 3. punktu par to jāinformē prasītājs⁽²⁹⁾. Prasītājs tādā gadījumā var prasību atsaukt, bet, ja tas nenotiek, tiesai atbilstoši 4. panta 3. punktam prasība jāizskata saskaņā ar attiecīgu dalībvalsts procedūru.

4.1.3. Prasītājs var lūgt palīdzību prasības pieteikuma veidlapas aizpildīšanā

Tā kā labošanas process aizņem papildu laiku, prasītāja interesēs vienmēr ir censties nodrošināt, lai veidlapa būtu pareizi aizpildīta un jau pirmajā pieteikuma iesniegšanas reizē nosūtīta tiesai kopā ar visiem vajadzīgajiem apliecinājuma dokumentiem. Šajā sakarā prasītājam būtu jābūt iespējai lūgt palīdzību veidlapas aizpildīšanā, jo saskaņā ar 11. pantu dalībvalstīm ir pienākums to nodrošināt. Daudzās dalībvalstīs palīdzību sniedz tiesas darbinieki, bet palīdzības sniegšanas kārtība atšķiras.

⁽²⁹⁾ Ja tiesa nolemj prasību pieņemt, lai izskatītu saskaņā ar atbilstošo dalībvalsts procedūru, tai arī par šo lēmumu jāpaziņo prasītājam, tāpēc dažās dalībvalstīs ir īpaša šim nolūkam paredzēta veidlapa. Dažās dalībvalstīs līdzās regulā paredzētajām veidlapām ir izstrādātas saistībā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām izmantojamas papildu veidlapas.

4.1.4. Tiesas pieprasījums papildināt vai labot prasības pieteikuma veidlapu

Šim pieprasījumam jāizmanto regulā paredzētā B veidlapa. Veidlapu var izmantot arī gadījumos, kad prasības pieteikuma veidlapa nav iesniegta valodā, ko izmanto tiesa, lai lūgtu prasītājam iesniegt veidlapu pareizajā valodā. Veidlapā tiesa norāda termiņu, līdz kuram prasītājam jāsniedz pieprasītā informācija vai jāiesniedz izlabotā veidlapa. Saskaņā ar regulas 14. panta 2. punktu izņēmuma gadījumos tiesa šo termiņu var pagarināt. Ja prasītājs noteiktajā termiņā neizpilda tiesas prasības vai ja pieteikuma veidlapa joprojām nav aizpildīta pareizi vai atbilstošajā valodā, tiesa var noraidīt prasību. Pieteikuma noraidījums ar šādu pamatojumu nozīmē, ka tiesa neizskata lietu pēc būtības, taču tas neliedz prasītājam atkārtoti iesniegt prasību kā Eiropas maza apmēra prasību vai saskaņā ar atbilstošu valsts procedūru.

4.2. Prasības pieteikuma veidlapas nosūtīšana atbildētājam

4.2.1. Tiesa nosūta prasības pieteikuma A veidlapas kopiju un C veidlapu

Kad tiesa ir nolēmusi, ka prasību var izskatīt kā Eiropas maza apmēra prasību (saskaņā ar prasītāja sākotnēji iesniegto prasības pieteikumu vai pēc tam, kad prasītājs ir izlabojis prasības pieteikuma veidlapu un iesniedzis papildu informāciju vai dokumentus), tiesa nosūta

atbildētājam prasības pieteikuma veidlapas kopiju un apliecinājuma dokumentus kopā ar atbildes C veidlapu, kuras pirmo daļu aizpilda tiesa⁽³⁰⁾.

4.2.2. Termiņš

Tiesai šie dokumenti jānosūta atbildētājam 14 dienu laikā no dienas, kad tā saņēmusi pareizi aizpildītu Eiropas procedūras maza apmēra prasībām izskatāmas prasības pieteikuma veidlapu. Termiņu sāk skaitīt vai nu no prasības pieteikuma veidlapas saņemšanas sākotnējās dienas, ja nav pieprasīti labojumi vai papildu informācija, vai no atbilstošas vēlākas dienas, ņemot vērā termiņu, kurā prasītājam jāizlabo vai jāpapildina veidlapa vai jāsniedz papildu informācija.

4.2.3. Dokumentu izsniegšanas veidi

4.2.3.1. Piegāde pa pastu ar apstiprinājumu par saņemšanu — 13. panta 1. punkts

Saskaņā ar 13. panta 1. punktu tiesai C veidlapa kopā ar prasības pieteikuma veidlapas kopiju un apliecinājuma dokumentiem jāpiegādā

⁽³⁰⁾ Jāpievērš uzmanība veidlapu aizpildīšanas valodai — dokumentu izsniegšanas prasības sk. 4.2.3. punktā; dažas tiesas sūta veidlapas gan valodā, ko izmanto tiesa, gan adresāta valodā.

pa pastu, ko apliecina apstiprinājums par saņemšanu, kurā norādīts saņemšanas datums⁽³¹⁾.

4.2.3.2. Dokumentu izsniegšanas noteikumi pēc noklusējuma — 13. panta 2. punkts

Regulā ir noteikts, ka gadījumos, kad dokumentus nepiegādā pa pastu iepriekš minētajā veidā, dokumentu nodošanai Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām var izmantot kādu no Eiropas izpildes rīkojuma regulas 13. un 14. pantā minētajiem dokumentu piegādes veidiem. Šie (noklusējuma) noteikumi ir atrodami Eiropas izpildes rīkojuma regulas 13. un 14. pantā. Jāuzsver, ka šie no Eiropas izpildes rīkojuma regulas pārņemtie dokumentu izsniegšanas noteikumi ir noteikumi pēc noklusējuma, kas jāizmanto tikai tad, ja dokumentu izsniegšanai netiek izmantota regulas par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām 13. panta 1. punktā paredzētā metode. Sīkāka informācija par dokumentu izsniegšanas noteikumiem pēc noklusējuma ir sniegta ierāmējumā šajā un nākamajā lappusē.

⁽³¹⁾ Ja dokumenti jāizsniedz citā dalībvalstī, tie jānosūta uz attiecīgo dalībvalsti saskaņā ar Dokumentu izsniegšanas regulu.

Dokumentu izsniegšanas noteikumi pēc noklusējuma saskaņā ar Eiropas izpildes rīkojuma regulas 13. un 14. pantu

4.2.3.2.1. Piegāde ar adresātu vai adresāta pārstāvja apstiprinājumu par saņemšanu

Apkopojot būtiskāko, Eiropas izpildes rīkojuma regulas 13. pantā izklāstītās piegādes metodes ar apstiprinājumu par saņemšanu ļauj veikt piegādi:

- personiski, ko apliecina adresāta parakstīts apstiprinājums;
- ar piegādi veikušās kompetentās personas paziņojumu, kurā apliecināts, ka adresāts ir saņēmis dokumentu vai atteicies to saņemt bez juridiska pamatojuma⁽³²⁾;

⁽³²⁾ Šajā sakarā jāatceras, ka saskaņā ar Dokumentu izsniegšanas regulas (Regula (EK) 1393/2007) 8. pantu adresātam ir tiesības atteikties pieņemt nododamos dokumentus, ja tie nav rakstīti vai tiem nav pievienots tulkojums adresātam saprotamā valodā vai kādā no tās vietas oficiālajām valodām, kurā izsniedz dokumentus; sk. arī regulas 12. apsvērumu; tas tomēr nenozīmē, ka atbildētājam ir tiesības atteikties pieņemt dokumentu, kas nav attiecīgās dalībvalsts valodā, ja viņš spēj saprast dokumentā izmantoto valodu; šajā sakarā sk. Tiesas spriedumu lietā C14/07 *Ingenieurbüro Michael Weiss und Partner GbR un Industrie- und Handelskammer Berlin pret Nicholas Grimshaw & Partners Ltd.*

- pa pastu, ko apliecina adresāta parakstīts apstiprinājums par saņemšanu⁽³³⁾;
- elektroniski, ko apliecina adresāta parakstīts apstiprinājums.

4.2.3.2.2. Piegāde bez adresāta vai adresāta pārstāvja apstiprinājuma par saņemšanu

Eiropas izpildes rīkojuma regulas 14. pantā izklāstītās piegādes metodes bez apstiprinājuma par saņemšanu ļauj veikt piegādi, izmantojot šādas metodes:

- piegādi uz adresāta dzīvesvietas adresi personām, kas dzīvo vienā mājāsaimniecībā ar adresātu vai tur strādā;
- ja adresāts ir pašnodarbināta vai juridiska persona, dokumentus var izsniegt arī adresāta uzņēmuma telpās personām, ko adresāts nodarbina;
- dokumenta ievietošanu adresāta pastkastītē;
- dokumenta nogādāšanu pasta iestādē vai kompetentās valsts iestādēs, ievietojot adresāta pastkastītē rakstisku paziņojumu, kurā norādīta dokumenta atrašanās vieta un skaidri norādīts dokumenta kā tiesas dokumenta veids vai

paziņojuma kā īstenotas piegādes juridiskās sekas, sākot ritēt noteiktajam termiņam.

Izmantojot kādu no šīm četrām metodēm, piegāde jāapliecina:

- vai nu ar apstiprinājumu par saņemšanu, ko paraksta persona, kurai dokumenti nodoti, vai
- ar dokumentu, ko paraksta persona, kura nodevusi dokumentus, norādot izmantoto piegādes metodi, piegādes datumu, tās personas vārdu, kas saņēmusi dokumentus, kā arī minētās personas saistību ar adresātu.

Dokumentu piegādi var veikt arī:

- pa pastu bez apstiprinājuma par saņemšanu, ja adresāta dzīvesvietas adrese ir dalībvalstī, kurā atrodas tiesa, kas izskata lietu pēc būtības;
- ar elektroniskiem līdzekļiem, ko apliecina automātisks piegādes apstiprinājums, ja adresāts iepriekš ir skaidri piekritis šādam piegādes veidam.

NB! Piegāde, izmantojot šīs metodes nav pieļaujama, ja nav droši zināma parādnieka adrese.

⁽³³⁾ Šī metode ir līdzīga regulas par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām 13. panta 1. punktā paredzētajai metodei — sk. 4.2.3.1. punktu.

4.3. Atbildētāja iespējamā rīcība pēc prasības pieteikuma veidlapas saņemšanas

Pēc prasības pieteikuma veidlapas saņemšanas atbildētājs var

- 30 dienās no dienas, kad viņam izsniegta prasības pieteikuma veidlapa, atbildēt:
 - aizpildot atbildes C veidlapas II daļu un nosūtīt to atpakaļ tiesai kopā ar attiecīgiem apliecinājuma dokumentiem, vai
 - jebkādā citā pieļaujamā veidā, neizmantojot atbildes veidlapu;
- neatbildēt — tādā gadījumā tiesa pēc 30 dienām no dokumentu izsniegšanas dienas pasludina spriedumu par prasību.

Atbildētājs savā atbildē cita starpā var

- prasību atzīt vai pilnīgi vai daļēji apstrīdēt,
- apstrīdēt jurisdikciju, uz kuru pamatojas prasība,
- apstrīdēt prasību, apgalvojot, ka
 - uz prasības priekšmetu neattiecas Eiropas procedūras maza apmēra prasībām materiālā piemērošanas joma — atbildes C veidlapas II daļas 1. punktā ir paredzēta vieta pamatojumam, vai
 - ka tā nav pārrobežu lieta regulas 3. panta izpratnē;

- apgalvot, ka prasības, ja tā ir nemonetāra prasība, vērtība pārsniedz Eiropas procedūrai maza apmēra prasībām noteikto robežvērtību,
- apstrīdēt prasību pēc būtības vai prasījuma summu,
- izmantojot atbildes C veidlapas II daļas 2. punktu, norādīt lieciniekus un citus pierādījumus, ko atbildētājs vēlas izmantot, un pievienot attiecīgus apliecinājošus dokumentus,
- izmantojot atbildes veidlapas 3. punktu, lūgt mutisku lietas izskatīšanu,
- izmantojot prasības pieteikuma A veidlapu, iesniegt pretprasību kopā ar attiecīgiem apliecinājošiem dokumentiem un atbildes veidlapu.

NB! Saskaņā ar regulas 5. panta 4. un 6. punkta noteikumiem dokumentus prasītājam nosūta tiesa — atbildētājam tas nav jādara.

4.4. Prasības vai pretprasības summa pārsniedz robežvērtību

Ja atbildētājs apgalvo, ka nemonetāras prasības vērtība pārsniedz Eiropas procedūrai maza apmēra prasībām noteikto finanšu robežvērtību, tiesai 30 dienu laikā pēc atbildes nosūtīšanas prasītājam jāpieņem lēmums šajā jautājumā. Ja atbildētājs iesniedz pretprasību, prasītājam ir tādas pašas tiesības apgalvot, ka pretprasības summa pārsniedz finanšu robežvērtību. Saskaņā ar 5. panta 7. punktu attiecinoši 2. panta 1. punkta un 5. panta 5. punkta noteikumus uz

pretprasību, secināms, ka attiecīgi prasītājam un atbildētājam procedūrā ir iespēja apstrīdēt vienam otru nostāju šajā jautājumā. Tiesas nolēmums par šo jautājumu nav nolēmums par prasības vai pretprasības būtību, bet par to, vai uz prasību attiecas procedūras piemērošanas joma⁽³⁴⁾. Saskaņā ar regulas 5. panta 5. un 7. punktu šo tiesas lēmumu nevar apstrīdēt atsevišķi.

4.5. Pretprasība

Ja atbildētājs iesniedz pretprasību, saskaņā ar 5. panta 7. punktu visi regulas noteikumi attiecas uz pretprasību tāpat kā uz pamatprasību, jo īpaši 4. pants un 5. panta 3.–5. punkts, kā arī 2. pants. Tas nozīmē, ka pretprasībai jāietilpst regulas piemērošanas jomā un uz pretprasību attiecas arī noteikumi par procedūras sākumu⁽³⁵⁾. Attiecībā uz pretprasību jāievēro šādi papildu aspekti:

- tiesai pretprasība un apliecinājuma dokumenti jānodod prasītājam 14 dienās no to saņemšanas;
- prasītājam jāatbild 30 dienu laikā no dokumentu izsniegšanas dienas;
- ja pretprasības vērtība pārsniedz Eiropas procedūrai maza apmēra prasībām noteikto finanšu robežvērtību, lietu, t. i., prasību un pretprasību, neturpina izskatīt saskaņā ar Eiropas procedūru

⁽³⁴⁾ Sk. arī 4.1.2. punktu par to, kas notiek, ja Eiropas procedūras maza apmēra prasībām piemērošanas joma neattiecas uz prasību vai pretprasību.

⁽³⁵⁾ Šajā sakarā jāņem vērā šīs rokasgrāmatas trešā nodaļa.

maza apmēra prasībām, bet izskata saskaņā ar attiecīgajām procedūrām dalībvalstī, kurā atrodas tiesa, kas sākusi izskatīt lietu, — vai nu tajā pašā tiesā, vai citā saskaņā ar valsts tiesību aktiem kompetentā tiesā.

NB! Nosakot prasības un pretprasības vērtību, tās jāuzskata par atsevišķām prasībām. Tas izriet no fakta, ka saskaņā ar 5. panta 7. punktu uz pretprasību attiecas 2. pants. Jāsecina arī, ka prasības un pretprasības kumulatīvajai vērtībai nav jāatbilst finanšu robežvērtībai, lai tiesa turpinātu izskatīt lietu saskaņā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām; tātad, pieņemot lēmumu, tiesa drīkst ņemt vērā vienīgi attiecīgi prasības un pretprasības atsevišķo vērtību.

4.6. Termiņi

Jāievēro, ka uz visiem Eiropas procedūras maza apmēra prasībām posmiem attiecas konkrēti termiņi un ir īpaši svarīgi, lai tie tiktu ievēroti procedūras sākumā un vēlāk, kad tiesa sāk skatīt ar prasību saistītos jautājumus. Lai panāktu procedūras ātru norisi, izšķiroša nozīme ir 5. pantā noteiktajiem termiņiem, jo īpaši attiecībā uz laikposmu, kādā tiesai jāizsniedz dokumenti un kādā atbildētājam un prasītājam atkarībā no tā, kā lieta izvērsas, jāsniedz atbilde. Saskaņā ar 14. panta 2. punktu tiesai — bet tikai izņēmuma gadījumos — ir tiesības pagarināt termiņu, kādā atbildētājam saskaņā ar 5. panta 3. punktu jāatbild uz prasību un kādā prasītājam saskaņā ar 5. panta 6. punktu jāatbild uz pretprasību.

4.7. Valoda

Jāatceras, ka noteikumi par Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām izmantojamo valodu attiecībā uz atbildētāja atbildi, pretprasību un atbildi uz to, kā arī pretprasību apliecinājo dokumentu aprakstu ir tādi paši kā attiecībā uz pamatprasību (šajā sakarā sk. 3.6. punktu).

PIEKTĀ NODAĻA.

Faktu noskaidrošana

5.1. Tiesas pienākumi apstrīdētu prasību gadījumā

5.1.1. Faktu noskaidrošanā tiesa uzņemas iniciatīvu

Izskatot prasību vai pretprasību saskaņā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, tiesas galvenais uzdevums ir noskaidrot visus strīdīgos faktus. Fakti tiesai jānoskaidro saskaņā ar regulas attiecīgajiem pantiem (4. panta 4. punktu, 7. panta 1. punktu un 9. panta 1. punktu) un jāuzņemas iniciatīva, norādot pusēm, kāda informācija tiesai ir nepieciešama, lai pieņemtu lēmumu strīdīgajos jautājumos. Tātad procedūras pārvaldība un kontrole ir uzticēta tiesai ar domu, ka tiesa tādējādi nodrošinās, lai tiktu sasniegti regulas mērķi, proti, panākt, lai procedūra būtu vienkārša un ātra un tiesāšanās izmaksas būtu salīdzinoši zemas.

5.1.2. Tiesa nosaka pierādījumu iegūšanas līdzekļus un pierādījumu veidus

Tāpēc arī saskaņā ar 9. pantu tiesa nosaka pierādījumu iegūšanas līdzekļus un uzklaua mutiskas liecības un ekspertu slēdzienus vienīgi tad, ja tas ir vajadzīgs, lai pieņemtu spriedumu. Izvērtējot šo jautājumu, tiesai jāņem vērā pierādījumu iespējamās izmaksas, ievērojot, *inter alia*, 1. un 9. pantā un 29. apsvērumā izklāstīto politiku, saskaņā ar kuru Eiropas procedūra maza apmēra prasībām ir izveidota, lai pārrobežu lietās mazinātu maza apmēra prasību tiesvedības izmaksas. Saskaņā

ar 5. panta 1. punktu tiesa var pieņemt lēmumu par lietas izskatīšanu mutiskā tiesas sēdē, ja uzskata, ka tas vajadzīgs faktu noskaidrošanai, bet mutiska lietas izskatīšana ir fakultatīva, un tiesa ir pilnvarota iegūt pierādījumus bez mutiskas lietas izskatīšanas.

5.2. Papildu informācija, ko tiesa pieprasa prasītājam un atbildētājam

Kā minēts šīs rokasgrāmatas 4. panta 1. punktā un paredzēts regulas 4. panta 4. punktā un 5. panta 7. punktā, saņemot prasības vai pretprasības pieteikuma veidlapu, ja tiesa to uzskata par vajadzīgu, tā var prasīt, lai puses sniedz papildu informāciju. Tā kā tiesai ir pienākums noskaidrot faktus un izlemt ar prasību saistītos jautājumus, saskaņā ar 7. panta 1. punkta a) apakšpunktu, kad pēc dokumentu izsniegšanas ir saņemta atbilde uz prasību vai pretprasību, tiesa var arī prasīt papildu informāciju par prasību. Tiesa nosaka termiņu, kādā informācija jāsniedz, un saskaņā ar 14. panta 2. punktu izņēmuma gadījumos var šo termiņu pagarināt. Saskaņā ar 7. panta 3. punktu, lasot to kopsakarā ar 14. panta 1. punktu, tiesai jāinformē puses, kurām adresēts pieprasījums, par termiņa neievērošanas sekām, un tās var būt sprieduma pasludināšana pret šo pusi vai prasības noraidīšana. Visi šie noteikumi paredzēti, lai nostiprinātu tiesas lomu lietu pārvaldībā un paātrinātu lēmumu pieņemšanu.

5.3. Tiesa nolemj izskatīt lietu mutiski

5.3.1. Tiesa lietu izskata mutiski tikai tad, ja tas ir vajadzīgs

Kā minēts iepriekš, par to, vai faktu noskaidrošanas nolūkā lieta jāizskata mutiski, lemj tiesa. Tas izriet no 5. panta 1. punktā minētā principa, ka Eiropas procedūra maza apmēra prasībām pamatā ir rakstiska procedūra un lēmums par lietas mutisku izskatīšanu tiesai jāpieņem tikai tad, ja tā uzskata, ka tas ir vajadzīgs, lai izlemtu strīdīgus faktu jautājumus, ko tā nevar atrisināt ar citiem līdzekļiem, piemēram, pieprasot vienai vai abām pusēm papildu informāciju, vai ja to lūdz kāda no pusēm. No iepriekš teiktā izriet, ka lēmums par mutisku lietas izskatīšanu tiesai jāpieņem katrā gadījumā atsevišķi, ņemot vērā konkrētos strīdīgos faktus, kā arī informāciju, kas tiesai ir pieejama un ko tā var iegūt bez tiesas sēdes sasaukšanas. Pildot savas funkcijas saskaņā ar 5. panta 1. punktu un ievērojot pamatprincipu, ka Eiropas procedūra maza apmēra prasībām ir uzskatāma par rakstisku procedūru, kurā mutiska lietas izskatīšana ir pieļaujama tikai izņēmuma kārtā, tiesai, lemjot par vai pret mutisku lietas izskatīšanu, katrs gadījums būtu jāizvērtē atsevišķi, ņemot vērā visus apstākļus, un tā nedrīkstētu piemērot vispārēju politiku, pieņemot šādus lēmumus attiecībā uz visām lietām, ko izskata Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām⁽³⁶⁾. Lemjot par lietas izskatīšanu mutiskā vai rakstiskā procedūrā, tiesām jāņem vērā tādi faktori kā izmaksas un ērtums.

⁽³⁶⁾ Vispārīgu informāciju par tiesas pienākumu lemt par lietas mutisku izskatīšanu sk. 5.6.2. punktā un 9. apsvērumā.

5.3.2. Tiesa var atteikties izskatīt lietu mutiski

Arī tad, ja to lūdz kāda no pusēm, tiesa var atteikties izskatīt lietu mutiski, ja tā, ņemot vērā lietas apstākļus, uzskata, ka jautājumu risināšanai un taisnīgai lietas izskatīšanai mutiska lietas izskatīšana nav vajadzīga. Lemjot par vajadzību pēc mutiskas lietas izskatīšanas un izskatot lietu, tiesai jāievēro tiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu un abu pušu uzklaušanās princips, kā skaidri norādīts 9. apsvērumā. Ja tiesa noraida lūgumu izskatīt lietu mutiski, noraidījuma iemesli jāpamato rakstiski, taču 5. panta 1. punktā ir skaidri norādīts, ka lēmumu par noraidījumu nevar apstrīdēt vai pārskatīt atsevišķi.

5.4. Pierādījumu iegūšana

Regulas 9. panta 1. punkts nerada šaubas par to, ka sprieduma pieņemšanai vajadzīgo pierādījumu iegūšanas līdzekļi un arī apjomi ir jānosaka tiesai. Lēmumi par šiem jautājumiem jāpieņem saskaņā ar noteikumiem, ko piemēro pierādījumu pieņemamībai un kas paredzēti tiesību aktos, kurus piemēro procedūrām attiecīgajā tiesā, un tāpat dalībvalsts procesuālajos tiesību aktos. Regulas 9. panta 2. punkts nosaka, ka tiesa var pieņemt rakstiskas liecības, ja tas ir atļauts saskaņā ar minētajiem tiesību aktiem un procedūru. Tiesai jāpatur prātā procedūras mērķi, proti, tai jābūt pēc iespējas ātrākai un tās izmaksām pēc iespējas zemākām, tāpēc 9. panta 3. punkts nosaka, ka tiesai jāizvēlas pierādījumu iegūšanas metodes, kas atbilst minētajām normām, ir pašas vienkāršākās un rada vismazāk apgrūtinājumu. Ja

pierādījumi jāiegūst citā ES dalībvalstī, tiesai jāapsver iespēja izmantot saskaņā ar attiecīgajiem ES noteikumiem izveidotās procedūras, jo īpaši procedūras, kas paredzētas regulā par pierādījumu iegūšanu civillietās un komercietās⁽³⁷⁾. Saskaņā ar 9. panta 2. punktu, pieņemot lēmumu par ekspertu slēdzienu un mutisku liecību uzklaušīšanu, tiesai jāņem vērā arī pierādījumu iegūšanas izmaksas.

5.5. IKT izmantošana

Saskaņā ar 8. pantu un 9. panta 1. punktu lietu izskatīšanā un pierādījumu iegūšanā tiesai būtu jāatbalsta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju, piemēram, videokonferenču un telekonferenču, izmantošana. IKT var palīdzēt līdz minimumam samazināt izmaksas un paātrināt procedūras norisi, lai gan tas ir atkarīgs no IKT izmantošanai nepieciešamo tehnisko līdzekļu pieejamības. Ja tehniskie līdzekļi ir pieejami, IKT izmantošana var palīdzēt ietaupīt laiku un naudu, jo īpaši gadījumos, kad tiesa izņēmuma kārtā nolēmus iegūt mutiskas liecības no lieciniekiem citās dalībvalstīs. Arī šādos gadījumos tiesa vajadzības gadījumā var izmantot Pierādījumu iegūšanas regulas noteikumus, vienkāršojot pārrobežu pierādījumu iegūšanas procesu⁽³⁸⁾.

⁽³⁷⁾ Regula (EK) Nr. 1206/2001

⁽³⁸⁾ Sk. arī 20. apsvērumu un 24. zemsvītras piezīmi; attiecībā uz pierādījumu iegūšanu sk. arī praktisko rokasgrāmatu par videokonferences izmantošanu saskaņā ar Pierādījumu iegūšanas regulu: http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_videoconferencing_lv.pdf

5.6. Tiesas loma

5.6.1. Tiesa nosaka procedūru

Kā minēts regulas 1. pantā, Eiropas procedūras maza apmēra prasībām galvenie mērķi ir maza apmēra prasību tiesvedības vienkāršošana un paātrināšana ES pārrobežu lietās, kā arī izmaksu mazināšana, tādējādi uzlabojot tiesu iestāžu pieejamību⁽³⁹⁾. Šo mērķu īstenošanā tiesām ir piešķirta būtiska loma, proti, tiesas uzņemas iniciatīvu, lai kontrolētu un noteiktu Eiropas procedūras maza apmēra prasībām procesuālo norisi un attiecīgi piemērotu dalībvalstu procesuālās tiesību normas. Tiesa nosaka ne vien pierādījumu apjomu un iegūšanas līdzekļus, bet arī vispārīgi pārvalda procedūru saskaņā ar abu pušu uzklauššanas un lietas taisnīgas izskatīšanas principu. Turklāt saskaņā ar 12. panta 3. punktu tiesai ir pienākums, kad vien iespējams, censties panākt pušu izlīgumu, un šis pienākums neattiecas tikai uz mutisku lietas izskatīšanu, bet uz visu prasības un pretprasības tiesvedību.

5.6.2. Tiesa informē puses par procesuāliem jautājumiem

Tiesas pienākums kontrolēt un noteikt Eiropas procedūras maza apmēra prasībām procesuālo norisi ir pastiprināts 12. panta 2. punktā, nosakot, ka tiesai ir arī pienākums atbalstīt puses, informējot tās par procesuāliem jautājumiem, bet no 9. apsvēruma izriet, ka informācija jāsniedz, ievērojot abu pušu uzklauššanas principu, lai nodrošinātu lietas taisnīgu izskatīšanu. Pienākumu informēt puses par procesuāliem jautājumiem tiesa var izpildīt dažādos veidos atkarībā no dalībvalstu procedūrām. Piemēram, informāciju var sniegt mutiski tiesvedības gaitā, var izmantot elektroniskus saziņas līdzekļus, piemēram, e-pastu vai telekonferences, vai citus saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem atļautus līdzekļus⁽⁴⁰⁾. Saskaņā ar 12. panta 1. punktu pusēm nav jāsniedz prasības juridiskais vērtējums, atstājot to tiesas ziņā. Lai izskatītu lietas Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām, tiesas vai tribunāla sastāvā jābūt vismaz vienai personai, kam ir kvalifikācija pildīt tiesneša pienākumus saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā atrodas tiesa, kas izskata prasību⁽⁴¹⁾.

⁽³⁹⁾ Sk. arī 5., 7. un 8. apsvērumu.

⁽⁴⁰⁾ Sk. 22. apsvērumu.

⁽⁴¹⁾ Sk. 27. apsvērumu.

5.7. Termiņi

Tiesai 30 dienu laikā no dienas, kad ir saņemta atbildētāja atbilde uz prasību vai prasītāja atbilde uz pretprasību, jāpieņem lēmums par pierādījumu iegūšanu vai pušu uzaicināšanu uz mutisku lietas izskatīšanu, ja tiesa nolemj lietu izskatīt mutiski. Ņemot vērā, ka ir svarīgi lietu izskatīt pēc iespējas ātrāk, tiesas sēdei jānotiek 30 dienu laikā no uzaicinājuma. Kā minēts iepriekš 5.2. punktā, saskaņā ar 14. panta 2. punktu tiesas var pagarināt dažus termiņus, bet tikai izņēmuma gadījumos, un tas attiecas arī uz 7. pantā paredzētajiem 30 dienu termiņiem. Tā kā regulas mērķis ir pēc iespējas paātrināt visus Eiropas procedūras maza apmēra prasībām posmus un regulā ir paredzēti maksimālie termiņi, tiesu noteiktie termiņi varētu būt arī īsāki par 30 dienām⁽⁴²⁾.

⁽⁴²⁾ Vispārīgu informāciju par tiesas pienākumu paātrināt tiesvedību sk. 23. apsvērumā.

SESTĀ NODAĻA.

Spriedums

6.1. Sprieduma pieņemšana

Spriedumu lietā, ko izskata Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām, pieņem kādā no turpmāk minētajiem procedūras posmiem.

6.1.1. Aizmugurisks spriedums — vispārīgi principi

Ja atbildētājs 30 dienu laikā no prasības pieteikuma veidlapas un atbildes C veidlapas izsniegšanas dienas nav atbildējis uz prasību, tiesa pieņem spriedumu. Arī tad, ja tiesa ir pieprasījusi izlabot vai papildināt prasības pieteikuma veidlapu vai sniegt papildu informāciju, bet puse, kurai pieprasījums adresēts, noteiktajā termiņā nav atbildējusi, tiesa var pieņemt spriedumu par labu otram pusei. Ja tiesa kādā no šiem gadījumiem pati ir noteikusi atbildes iesniegšanas termiņu, tiesai attiecīgā puse jāinformē par termiņa neievērošanas sekām, un tās šajos apstākļos var būt sprieduma pasludināšana pret šo pusi.

6.1.2. Aizmugurisks spriedums — pretprasība

Tāpat kā pamatprasības gadījumā, ja prasītājs 30 dienu laikā no pretprasības pieteikuma veidlapas izsniegšanas nav atbildējis, tiesa var pieņemt spriedumu par pretprasību. Šādā situācijā jāpieņem, ka prasītājs vēlēties, lai tiktu izskatīta pamatprasība, tāpēc tiesa nevar prasību noraidīt, ja pēc atbildes saņemšanas uz prasību tā nav lūgusi prasītājam papildu informāciju. Tiesai jānosaka, kāda būtu taisnīgākā lietas turpmākās izskatīšanas metode pušu starpā, tostarp pieņemot

lēmumu par papildu informācijas vai pierādījumu pieprasīšanu saskaņā ar 7. panta 1. punkta a) apakšpunktu vai mutisku lietas izskatīšanu.

6.2. Spriedums pēc visas informācijas saņemšanas un pierādījumu iegūšanas

6.2.1. Bez mutiskas lietas izskatīšanas

Ja tiesa pēc atbildētāja atbildes uz prasību saņemšanas (ja atbilde ir saņemta) vai pēc tam, kad tā pēc pieprasījuma noteiktā termiņā sniegt papildu informāciju ir saņēmusi šo informāciju, nolēmj izskatīt lietu pēc būtības, neauzaicinot puses uz tiesas sēdi, tai jāpieņem spriedums 30 dienu laikā no pieprasītās informācijas saņemšanas. Ja tiesa turklāt ir ieguvusi sprieduma pieņemšanai vajadzīgos pierādījumus, bet nav izskatījusi lietu mutiski, tai jāpieņem spriedums 30 dienu laikā no pierādījumu iegūšanas.

6.2.2. Pēc mutiskas lietas izskatīšanas

Ja tiesa izskata lietu mutiski, tai jāpasludina spriedums 30 dienu laikā no lietas mutiskās izskatīšanas dienas. Tas netieši nozīmē, ka tiesa ir saņēmusi visu nepieciešamo informāciju un pierādījumus, lai līdz tiesas sēdes beigām pieņemtu lēmumu par prasību vai pretprasību (ja tā ir iesniegta) pēc būtības, un regulā nav paredzēts, ka pēc tiesas sēdes beigām tiesai būtu jāpieprasa pusēm papildu informācija vai pierādījumi. Saskaņā ar 14. panta 3. punktu tiesa var pagarināt 30 dienu termiņu,

bet tikai tad, ja tā īpašu apstākļu dēļ nevar pieņemt spriedumu regulā paredzētajā 30 dienu termiņā, un šādos izņēmuma gadījumos tiesai jāveic visas vajadzīgās darbības, lai pieņemtu spriedumu pēc iespējas ātrāk. Lai paātrinātu procedūru un ja tiesa ir tam gatava, tā, protams, var negaidīt 30 dienu termiņa beigas, bet pasludināt spriedumu agrāk.

6.3. Sprieduma forma, saturs un izsniegšana

6.3.1. Pusēm izsniedzamiem spriedumiem jābūt rakstiskiem

Lai gan regulā nav norādīts, ka spriedumiem jābūt rakstiskiem, un jautājums par to, vai spriedumiem lietās par maza apmēra prasībām ir vai nav jābūt rakstiskiem, dalībvalstu tiesību sistēmās var būt risināts dažādi, no fakta, ka spriedumi lietās par Eiropas maza apmēra prasībām ir jāizsniedz pusēm, netieši izriet, ka tiem jābūt rakstiskiem. Regulā nav citu īpašu noteikumu attiecībā uz sprieduma formu un saturu, tāpēc saskaņā ar 19. pantu prasības attiecībā uz sprieduma formu un saturu paredz tās dalībvalsts tiesību aktos, kurā atrodas tiesa, kas izskata prasību.

6.3.2. Izsniedzamo spriedumu valoda

Lai gan regulā ir paredzēta apliecinājuma veidlapa, ko tiesa pēc kādas puses lūguma izsniedz sprieduma atzīšanas un izpildes nolūkā⁽⁴³⁾, spriedums ir atsevišķs dokuments. Regulā nav norādīts, ka spriedumam jābūt rakstītam citā valodā, nevis valodā, kuru izmanto tiesa, kas pieņem spriedumu, tomēr, ņemot vērā, ka spriedums jāizsniedz pusēm, tam jābūt pieejamam attiecīgās valodas versijā, lai to varētu izsniegt, ievērojot attiecīgo šīs jomas ES tiesību aktu noteikumus⁽⁴⁴⁾. Ja sprieduma teksts ir jātulko, lai izpildītu dokumentu izsniegšanas prasības, saskaņā ar attiecīgo procesuālo tiesību normu noteikumiem tulkošanas izmaksas sākotnēji visticamāk būs jāsedz personai, kurai labvēlīgu spriedumu tiesa pieņēmusi un kura ir ieinteresēta, lai tas tiktu izpildīts. Vēlāk šīs izmaksas kā daļa no tiesvedības izmaksām var būt atgūstamas no parādnieka, pret kuru spriedums pieņemts.

6.3.3. Sprieduma izsniegšana pusēm

Saskaņā ar 7. panta 2. punktu pēc sprieduma pasludināšanas tiesai tas jāizsniedz pusēm, izmantojot kādu no regulā minētajām dokumentu izsniegšanas metodēm (sk. 13. pantu un 4.2.3. punktu).

⁽⁴³⁾ Attiecībā uz apliecinājumus sk. 8.3. punktu un attiecībā uz spriedumu vispārējo atzīšanu un izpildi sk. 8. nodaļu.

⁽⁴⁴⁾ Sk. 4.2.3. punktu un 19. apsvērumu.

6.4. Izmaksas

Spriedums ietver rīkojumu par izmaksu segšanu. Regulas 1. pantā un 29. apsvērumā ir skaidri noteikts, ka viens no Eiropas procedūras maza apmēra prasībām galvenajiem mērķiem ir pēc iespējas mazināt izmaksas, tāpēc saskaņā ar 16. pantu tiesai nebūtu jāliek atlīdzināt izmaksas, kas radušās bez vajadzības vai ir nesamērīgas salīdzinājumā ar prasību. Tas ir īpaši svarīgi gadījumos, kad strīdā uzvarējušo pusi pārstāv advokāts vai cits jurists, jo pārstāvības izmaksas saskaņā ar spriedumu būtu jāatlīdzina tikai tad, ja tās ir samērīgas salīdzinājumā ar prasības vērtību un ir radušās pamatoti. Ņemot vērā šo principu, atbilstoši regulas 16. pantam jāievēro noteikums, ka strīdā zaudējušajai pusei saskaņā ar spriedumu ir jāliek segt tiesvedības izmaksas, kuru apmēru nosaka atbilstoši attiecīgajiem valsts tiesību aktiem.

SEPTĪTĀ NODAĻA.

Sprieduma pārskatīšana
un pārsūdzēšana

7.1. Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma pārskatīšana

Regulas 18. pantā ir paredzēta iespēja pārskatīt Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemtu spriedumu. Pārskatīt var vai nu prasītāja labā pret atbildētāju pieņemtu spriedumu, vai pret prasītāju pieņemtu spriedumu, ja atbildētājs iesniedzis pretpasību.

7.1.1. Pārskatīšanas pamatojums

Atbildētājs vai prasītājs — ja tiesa pēc pretpasības izskatīšanas ir pieņēmusi spriedumu atbildētāja labā — ir tiesīgs lūgt pārskatīt spriedumu, kas pieņemts Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām, tās dalībvalsts kompetentajā tiesā, kurā spriedums pieņemts, ja

- prasības pieteikuma veidlapa vai uzaicinājums uz mutisku lietas izskatīšanu ir izsniegts bez saņēmēja, kam tas adresēts, personīga saņemšanas apliecinājuma un dokumenti no prasītāja vai attiecīgā gadījumā atbildētāja neatkarīgu apstākļu dēļ nav piegādāti pieteikami laicīgi, neļaujot viņiem sagatavoties aizstāvībai; vai
- atbildētājs vai prasītājs nav varējis apstrīdēt prasību nepārvaramas varas vai no viņa neatkarīgu ārkārtas apstākļu dēļ,

ar nosacījumu, ka abos gadījumos prasītājs vai attiecīgi atbildētājs rīkojas nekavējoties.

NB! Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma pārskatīšana saskaņā ar 18. pantu ir iespējama tikai tajā dalībvalstī, kurā spriedums pieņemts, neatkarīgi no tā, kur spriedums jāizpilda.

7.1.2. Pārskatīšanas iznākums

Ja tiesa atzīst, ka pārskatīšana ir pamatota kāda regulā minētā iemesla dēļ, pārskatītais spriedums zaudē spēku. Ja tiesa noraida pārskatīšanu, spriedums paliek spēkā.

7.2. Pārsūdzēšana

Saskaņā ar 17. pantu jautājums par to, vai dalībvalstī, kurā spriedums pieņemts, spriedumu ir vai nav iespējams pārsūdzēt, tiek regulēts saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem. Ja pārsūdzība ir iespējama, attiecībā uz pārsūdzības procesa izmaksām jāievēro tie paši noteikumi, kas attiecas uz prasības sākotnējo izskatīšanu.

7.3. Juridiska pārstāvība pārskatīšanas un pārsūdzības procesā

Regulas 10. panta noteikumi par juridisku pārstāvību attiecas tiklab uz pārskatīšanu saskaņā ar 18. pantu, kā uz pamatprasības un pretprasības sākotnējo izskatīšanu, un tas nozīmē, ka pušu juridiska pārstāvība šajos procesos nav obligāta. Ir jānoskaidro, vai šī nostāja ir spēkā arī attiecībā uz Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemtu spriedumu pārsūdzību saskaņā ar valsts procesuālajām tiesību normām. Tas ir īpaši svarīgi attiecībā uz izmaksu atlīdzināšanu, jo sprieduma pārsūdzēšanas gadījumā uz pārsūdzību tāpat kā uz sākotnējo tiesvedību saskaņā ar 17. panta 2. punktu attiecas 16. pantā minētā izmaksu segšanas kārtība. Regulas 16. pants vienlīdz attiecas uz spriedumu pārskatīšanu saskaņā ar 18. pantu. Šajā sakarā būtu jāņem vērā 29. apsvēruma noteikumi tādā izpratnē, ka tiesai zaudējušajam pārsūdzības iesniedzējam būtu jāpiespriež izmaksas, kas ir samērīgas prasības summai vai ir radušās pamatoti, ieskaitot izmaksas, kas izriet no tā, ka otru pusi ir pārstāvējis advokāts⁴⁵.

⁽⁴⁵⁾ Sk. arī 9.1.2. punktu.

ASTOTĀ NODAĻA.

Sprieduma atzīšana un izpilde

8.1. Sprieduma atzīšana un izpilde — vispārīgi principi

8.1.1. *Exequatur* atcelšana

Spriedums par prasību vai pretprasību, kas pieņemts Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām un ir izpildāms dalībvalstī, kurā tas pieņemts, ir vienlīdz izpildāms jebkurā citā dalībvalstī. Saskaņā ar 20. pantu nav vajadzības izpildes dalībvalstī iegūt izpildāmības deklarāciju un nepastāv iespēja iebilst pret Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma atzīšanu⁽⁴⁶⁾. Katrā ziņā izpildes dalībvalstī nav atļauta sprieduma pārskatīšana pēc būtības. Spriedums ir izpildāms neatkarīgi no iespējas to pārsūdzēt⁽⁴⁷⁾. Taču jāatceras, ka personai, kas vēlas panākt Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta tiesas sprieduma izpildi, ir iespēja izmantot Regulā „Brisele I” paredzētās procedūras.

⁽⁴⁶⁾ Sk. arī 30. apsvērumu.

⁽⁴⁷⁾ Sk. 15. panta 1. punktu un 25. apsvērumu.

8.1.2. Izpildes procedūra — piemērojamie tiesību akti

Saskaņā ar 21. pantu izpildes procedūras reglamentē izpildes dalībvalsts tiesību akti, ievērojot regulas noteikumus par izpildi, un Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemti spriedumi jāizpilda saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā izpildes dalībvalstī pieņemti spriedumi.

8.2. Prasības saskaņā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām — izpildes procedūra

Lai sāktu saskaņā ar regulu par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma izpildes procesu, personai, kas vēlas panākt sprieduma izpildi, jāsaņem sprieduma izcelsmes valsts tiesas apliecinājums, kura izsniegšanu reglamentē 20. panta 2. punkts (sk. arī šīs rokasgrāmatas nākamo punktu). Saskaņā ar 21. pantu apliecinājums kopā ar sprieduma kopiju jānosūta attiecīgajai izpildiestādei izpildes dalībvalstī. Sprieduma kopijai jābūt autentificētai vai jāatbilst vajadzīgajiem nosacījumiem, lai konstatētu tās autentiskumu saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesību aktiem. Tajā pašā pantā ir īpaši noteikts, ka personai, kas vēlas panākt sprieduma izpildi, nav nepieciešams pilnvarots pārstāvis vai pasta adrese izpildes dalībvalstī, izņemot pārstāvi, kam šī persona ir uzticējusi faktiskā izpildes procesa īstenošanu. Pirms sprieduma izpildes šai personai izpildes dalībvalstī neprasa arī nekādu nodrošinājumu, garantiju vai citu ķīlu.

8.3. Sprieduma apliecinājuma izmantošana

8.3.1. D veidlapa

Sprieduma apliecinājumam izmanto D veidlapu, kas atrodama regulas IV pielikumā. Tiesai, kas pieņēmusi spriedumu Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām, šis apliecinājums jāizsniedz pēc kādas puses lūguma. Apliecinājumu var lūgt procedūras sākumā — šim nolūkam prasības pieteikuma A veidlapas 9. punktā ir paredzēta īpaša vieta — un, lai gan regulā tas nav īpaši norādīts, jebkurā posmā pēc sprieduma pieņemšanas. Personai, kas vēlas panākt Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma izpildi, būtu vēlams jau iepriekš paredzēt, ka apliecinājums būs vajadzīgs, un pēc iespējas agrāk lūgt, lai tiesa to izsniedz. Tiesai apliecinājuma veidlapa jāaizpilda ļoti rūpīgi, jo tas ir dokuments, uz kuru pamatosies sprieduma izpilde. Ir ļoti svarīgi iekļaut visu attiecīgo informāciju, lai izpildes amatpersonas, kam uzticēta sprieduma faktiskā izpilde, un citas iesaistītās personas, piemēram, banku darbinieki, ja dokumentiem pievienotas ziņas par bankas kontu, redzētu un izprastu rīkojuma nosacījumus, informāciju par personu, pret kuru tas izdots, un saskaņā ar spriedumu izmaksājamās summas, kuru norādīšanai D veidlapā ir paredzēta vieta.

8.3.2. Apliecinājuma valoda

Arī apliecinājumu var nākties tulkot atbilstošajā izpildes dalībvalsts valodā, kas saskaņā ar 21. panta 2. punkta b) apakšpunktu var būt:

- šīs dalībvalsts oficiālā valoda;
- ja attiecīgajā dalībvalstī ir vairākas oficiālās valodas — valoda vai kāda no valodām, kura saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesību aktiem ir tiesvedības valoda tiesā, kas atrodas vietā, kur persona mēģina panākt sprieduma izpildi; vai
- cita valoda, ko izpildes dalībvalsts ir norādījusi kā pieņemamu.

Apliecinājums jātulko personai, kas kādā dalībvalstī ir kvalificēta veikt tulkojumus.

Katra dalībvalsts var norādīt Eiropas Savienības iestāžu oficiālo valodu vai valodas, kas nav attiecīgās dalībvalsts valoda, bet Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām ir tai pieņemama. Par apliecinājuma tulkojumu jāmaksā personai, kas cenšas panākt sprieduma izpildi. Principā nav iemesla, kāpēc tiesa pēc pieprasījuma nevarētu izsniegt apliecinājuma versiju izpildes dalībvalstij pieņemamā valodā, ar noteikumu, ka ir zināms, kurā valstī spriedums jāizpilda. Praksē tam nevajadzētu radīt lielus sarežģījumus, ņemot vērā, ka lielākā daļa apliecinājumā norādāmās informācijas ir vienkārša un D veidlapa ir pieejama tiešsaistē ES oficiālajās valodās.

8.4. Izpildes atteikums un ierobežošana

8.4.1. Izpildes atteikums izņēmuma apstākļos

Saskaņā ar 22. pantu izpildes dalībvalsts tiesai ir jāatsaka sprieduma izpilde, ja

tas ir pretrunā agrākam kādas dalībvalsts vai trešās valsts spriedumam, ar nosacījumu, ka:

- agrākais spriedums ir pieņemts par to pašu jautājumu un starp tām pašām personām un atbilst nosacījumiem, kas vajadzīgi, lai to atzītu izpildes dalībvalstī;
- sprieduma nesamierināmība ar agrāko spriedumu nav bijusi un nav varējusi būt par iemeslu iebildumam dalībvalstī, kurā pieņemts spriedums Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām.

8.4.2. Sprieduma izpildes apstrīdēšanas procedūra

Regulā nav paredzēta procedūra pieteikuma iesniegšanai tiesā, lai apstrīdētu sprieduma izpildi nesamierināmības dēļ, — šis jautājums jāregulē saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts procesuālajām tiesību normām. Attiecīgās dalībvalsts tiesa saskaņā ar valsts tiesību aktiem parasti var arī atteikt vai pārtraukt sprieduma izpildi, ja un ciktāl saskaņā ar spriedumu Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām piespriests summas ir samaksātas vai spriedums citādi ir izpildīts.

8.4.3. Izpildes atlikšana vai ierobežošana

Saskaņā ar 23. pantu, ja persona, pret kuru Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām ir pieņemts izpildāms spriedums, to ir apstrīdējusi vai ja apstrīdēšana⁽⁴⁸⁾ joprojām ir iespējama, vai persona ir iesniegusi prasību pārskatīt spriedumu saskaņā ar regulu, izpildes dalībvalsts tiesa vai cita kompetenta iestāde pēc šīs personas iesniegta pieteikuma var:

- attiecināt izpildes procedūru tikai uz aizsardzības pasākumiem, piemēram, bankas konta vai darba algas iesaldēšanu;
- saistīt izpildi ar nosacījumu sniegt nodrošinājumu, kādu tā nosaka; vai
- ārkārtas apstākļos pārtraukt izpildes procedūras, t. i., uz konkrētu vai ierobežotu laikposmu apturēt turpmākas procedūras.

⁽⁴⁸⁾ Vārda „apstrīdēšana” nozīme šajā kontekstā ietver sprieduma pārsūdzēšanu, ja šāda pārsūdzēšana ir iespējama saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā atrodas tiesa, kas pieņēmusi spriedumu, un apstrīdēšanu nesamierināmības dēļ, kā paredzēts regulas 22. pantā. Ņemot vērā, ka pārskatīšana saskaņā ar 18. pantu ir īpaši minēta 23. pantā, nav uzskatāms, ka šī situācija būtu ietverta jēdzienā „apstrīdēšana” saskaņā ar 23. pantu.

8.5. Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma izpilde

8.5.1. Soļi ceļā uz izpildi

Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma un apliecinājuma saņemšana ir pirmais solis ceļā uz to saistību faktisko izpildi, par kurām pieņemts spriedums. Lai nodrošinātu attiecīgo saistību izpildi, jāveic turpmāki pasākumi maksājuma vai atbilstošas rīcības nodrošināšanai gadījumā, ja persona, pret kuru pieņemts spriedums, to labprātīgi nepilda, t. i., neveic maksājumu vai neveic darbības / neatturas no darbībām saskaņā ar tiesas rīkojumu, un rodas vajadzība pēc faktiskiem sprieduma izpildes nodrošināšanas pasākumiem. Pašlaik visi šie jautājumi tiek regulēti saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem un procedūrām.

8.5.2. Izpildiestādes un izpildaģentūras

Lai nodrošinātu sprieduma izpildi, izpildes dalībvalsts kompetentajām iestādēm vai aģentūrām jāuzdod veikt izpildes pasākumus. Tas var ietvert dokumentu un norādījumu sūtīšanu tiesām dalībvalstīs, kurās par izpildi atbild tiesas, vai tieši izpildaģentūrām, ja tās pieņem tiešus norādījumus klientu vārdā, lai panāktu spriedumu izpildi. Informācija par dalībvalstu izpildaģentūrām un spriedumu izpildi ir pieejama dalībvalstu tīmekļa vietnēs, kā arī Eiropas Tiesiskās sadarbības atlanta, ETST un Eiropas e-tiesiskuma portāla vietnē.

8.5.3. Valodas jautājumu praktiskā ietekme uz sprieduma izpildi

Personai, kas cenšas panākt sprieduma izpildi, būtu jāņem vērā, ka šajā sakarā var rasties jautājums par valodu tiklab kā par praktisku, kā par tiesu prasību. Piemēram, ja saskaņā ar valsts tiesību aktiem, kas attiecas uz spriedumu izpildi, atbildētājam, pret kuru jāpanāk sprieduma izpilde, dokumenti jāizsniedz citā dalībvalstī, piemēro regulā par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām un Dokumentu izsniegšanas regulā minētās attiecīgās prasības par valodu. Turklāt jāatceras, ka tiesām, izpildaģentūrām un citām sprieduma izpildē iesaistītām personām ir jāsaprot sprieduma un apliecinājuma nosacījumi, lai tās spētu efektīvi izpildīt spriedumu. Tas attiecas arī uz trešām personām, kas var būt iesaistītas sprieduma izpildē, piemēram, uz banku darbiniekiem un citiem tās personas īpašuma turētājiem, pret kuru ir pieņemts un tiek īstenots spriedums.

DEVĪTĀ NODAĻA.

Nobeiguma jautājumi

9.1. Advokāti

9.1.1. Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām nav nepieciešama advokāta pārstāvība

Regula par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām neiet tik tālu, lai pusēm aizliegtu izmantot advokāta vai cita profesionāla jurista pakalpojumus, — 10. pantā un 15. apsvērumā vienkārši ir teikts, ka advokāta pārstāvība nav obligāta, tāpēc neviens noteikums saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem Eiropas procedūrai maza apmēra prasībām šajā sakarā nav piemērojams. Līdzīgā kārtā 21. panta 3. punkta a) apakšpunktā ir skaidri noteikts, ka Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma izpildei nav vajadzīgs pilnvarots pārstāvis izpildes dalībvalstī. Tas neattiecas uz amatpersonām, kas šajā dalībvalstī faktiski veic izpildes pasākumus, piemēram, *Huissiers de Justice*, *Deurwaarders* un *Messengers at Arms*.

9.1.2. Ar advokāta pārstāvību saistītās izmaksas

Personai, kas apsver iespēju Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām izmantot advokāta pakalpojumus, būtu jāatceras, ka arī tad, ja prasības izskatīšana beidzas veiksmīgi un tiek pieņemts spriedums, pastāv risks, ka tiesa neļaus ar advokāta pārstāvību saistītās izmaksas piedzīt no otras puses, jo saskaņā ar 16. pantu tiesai nav jāatlīdzina izmaksas, kas radušās bez vajadzības vai ir nesamērīgas salīdzinājumā ar prasību. Regulas 29. apsvērumā, kurā izvirzīti Eiropas procedūras maza apmēra prasībām uzdevumi un mērķi, tostarp vajadzība panākt vienkāršību un izmaksu rentabilitāti, ir norādīts, ka tiesai, izvērtējot, kādas izmaksas salīdzinājumā ar prasību ir samērīgas, būtu jāņem vērā, ka otru pusi, t. i., personu, kurai labvēlīgu spriedumu tiesa pieņēmusi, ir pārstāvējis advokāts.

9.2. Informācija un palīdzība

9.2.1. Informācija — vispārīgi principi

Regulā par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām ir dažādi noteikumi attiecībā uz informāciju par dažādiem procedūras aspektiem, kas dalībvalstīm jā dara pieejama atklātībai. Saskaņā ar 24. pantu dalībvalstīm ir pienākums sadarboties — savstarpēji un jo īpaši Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklā, — lai informētu sabiedrību un profesionālās aprindas par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām. Saskaņā ar 25. pantu dalībvalstīm ir pienākums informēt Eiropas Komisiju par šādiem Eiropas procedūras maza apmēra prasībām aspektiem:

- kurām tiesām ir jurisdikcija pieņemt spriedumus Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām;
- kādi komunikācijas līdzekļi dalībvalstīm ir pieņemami, lai saņemtu Eiropas maza apmēra prasības pieteikuma veidlapu;
- vai ir iespējams iesniegt pārsūdzību un, ja šāda iespēja pastāv, kādā termiņā pārsūdzība jāiesniedz;
- Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma apliecinājuma valodas, kas ir pieņemamas izpildes nolūkos;
- kurām dalībvalstu iestādēm ir sprieduma izpildes kompetence, tostarp kompetence izdot rīkojumus par izpildes atlikšanu vai ierobežošanu,

turklāt dalībvalstīm jāinformē Komisija par visām turpmākām izmaiņām šajā informācijā. Komisijai šī informācija jā dara publiski pieejama. Informāciju pārsvarā publicē dažādās tīmekļa vietnēs, tostarp Eiropas Tiesiskās sadarbības atlanta un Eiropas e-tiesiskuma portāla vietnē, kuru adreses un sīkāka informācija ir sniegta šīs rokasgrāmatas beigās.

9.2.2. Informācija un palīdzība pusēm

Papildus vispārīgajai informācijai par Eiropas procedūras maza apmēra prasībām darbību, kas saskaņā ar regulu jāsniedz sabiedrībai, palīdzība un informācija dažādos procedūras posmos jānodrošina arī atsevišķiem procedūras dalībniekiem. Šie posmi ir šādi:

- saskaņā ar 11. pantu pusēm jāsaņem praktiska palīdzība veidlapu aizpildīšanā;
- saskaņā ar 12. pantu vajadzības gadījumā tiesām jāinformē puses par procesuāliem jautājumiem;
- saskaņā ar 14. pantu tiesām jāinformē puses par tiesas noteikto termiņu neievērošanas sekām.

Jāatceras arī, ka dalībvalstīm jānodrošina, lai visās tiesās un tribunālos, kuros var sākt Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, būtu pieejama prasības pieteikuma A veidlapa.

9.3. Eiropas procedūras maza apmēra prasībām, tostarp tās finanšu robežvērtības, pārskatīšana

9.3.1. Pārskatīšana — vispārīgi principi

Regula par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām ir jāpārskata tāpat kā citi ES tiesību instrumenti. Saskaņā ar 28. pantu Eiropas Komisijai ir pienākums līdz 2014. gada 1. janvārim iesniegt Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai sīki izstrādātu ziņojumu. Ziņojumā jāsniedz pārskats par Eiropas procedūras maza apmēra prasībām darbību, jāiekļauj novērtējums par procedūras darbību katrā dalībvalstī un jāpievieno pielāgojumu priekšlikumi. Lai palīdzētu īstenot šo procesu, dalībvalstīm jāsniedz Komisijai informācija par Eiropas procedūras maza apmēra prasībām pārrobežu darbību, tostarp par tiesas nodevām, procedūras ātrumu, efektivitāti, izmantošanas vieglumu un dalībvalstu iekšējām maza apmēra prasību procedūrām.

9.3.2. Pārskatīšana — prasības summa

Jautājums par ES procedūrā maza apmēra prasībām izskatāmo pārrobežu prasību piemērotāko maksimālo apmēru bija sarežģīts, tāpēc izvēlēta summa lielā mērā ir kompromiss starp dalībvalstīm, kas vēlējas, lai summa būtu daudz augstāka, un dalībvalstīm, kas iestājas par zemāku summu.

Šajā ziņā ir būtiski, ka viens no jautājumiem, kas jāizvērtē, kad pienāks laiks regulu pārskatīt, ir regulā noteiktā prasības summas robežvērtība, un ziņojumā, kas Eiropas Komisijai jāiesniedz saskaņā ar 28. pantu, ir jāiekļauj pārskats un vajadzības gadījumā priekšlikumi prasības summas robežvērtības pielāgojumiem.

Atsauces materiāli un saites

Eiropas e-tiesiskuma portāls ir vienots piekļuves punkts visai būtiskajai informācijai par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām — informāciju par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām kopīgi nodrošina dalībvalstis un Eiropas Komisija.

A) Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām izmantojamās veidlapas.

https://e-justice.europa.eu/dynform_intro_form_action.do?idTaxonomy=177&plang=lv&init=true&refresh=1

B) Dalībvalstu tiesas, kas ir kompetentas izskatīt lietas Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām. Noskaidrojiet, kura tiesa ir kompetenta izskatīt jūsu lietu Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām dalībvalstī, kuras jurisdikcijā tā atrodas.

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_courtsjurisd_lv.jsp#statePage0

**Praktiska rokasgrāmata par Eiropas procedūras maza apmēra prasībām
piemērošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. jūlija
Regulu (EK) Nr. 861/2007, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām**

*Europe Direct dienests jums palīdzēs rast atbildes
uz jautājumiem par Eiropas Savienību*

Bezmaksas tālruņa numurs (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Informāciju sniedz bez maksas, tāpat arī lielākā daļa zvanu ir bezmaksas
(izņemot dažus operatorus, viesnīcas vai taksofonus).

© iStockphoto, Corbis, Imageglobe

© Eiropas Savienība, 2013. gads
Reproducēšana ir atļauta, ja tiek norādīts avots.

Printed in Belgium

IESPIESTS UZ PAPIĒRA, KAS BALINĀTS BEZ ELEMENTĀRĀ HLORA (ECF)

Kontaktadrese

Eiropas Komisija
Tieslietu ģenerāldirektorāts
Eiropas Tiesiskās sadarbības
tīkls civillietās un komercietās
just-ejn-civil@ec.europa.eu
<http://ec.europa.eu/justice/civil>

Publikāciju birojs

Eiropas Tiesiskās sadarbības
tīkls civillietās un komercietās

ISBN 978-92-79-29854-7

9 789279 298547

doi:10.2838/41374